

ФИЛАТЕЛИСТА

Оријан

Савеза филателиста Србије

БЕОГРАД

ГОДИНА III

7

ФИЛАТЕЛИСТА

ОРГАН САВЕЗА ФИЛАТЕЛИСТА СРБИЈЕ У БЕОГРАДУ

Власник и издавач: САВЕЗ ФИЛАТЕЛИСТА СРБИЈЕ

Уређује редакциони одбор: Инж. Александар Ј. Петровић, Синиша Остојић, Јован Јојкић, Мирко Вернер и Никола Павловић. — Одговорни уредник: Александар Ј. Петровић, Војводе Драгомира број 25. — Лист излази друге половине сваког месеца

За Савез Филателиста Србије треба слати писма на пошт. фах бр. 702, Београд, а новчане пошиљке на текући рачун Савеза бр. 103-9533119. — Канцеларија Савеза, Маршала Тита број 28.

За администрацију и редакцију „Филателисте“

све рукописе, наруџбе, рекламације и све што се односи на лист слати на адресу: Александар Ј. Петровић, Београд — Војводе Драгомира 25.

За наредни број листа, рукописе треба послати најдаље до 10 августа

Рукописи се не враћају.

САДРЖАЈ:

	Страна
Ж. М. Ђ.: 7 ЈУЛИ — ДАН УСТАНКА СРПСКОГ НАРОДА — — — — —	209
Бран. Новаковић: ПАРТИЗАНСКЕ ПОШТЕ (наставак) — — — — —	211
Инж. Ал. Ј. Петровић: УПУТИ У ФИЛАТЕЛИЈУ — КАТАЛОЗИ И ПРИРУЧНИЦИ — — — — —	213
Д. Новак: ПРИЈЕ ДЕСЕТ ГОДИНА — — — — —	215
И. Харашлић: УСТАШКИ КОЉАЧИ И РАТНИ ЗЛОЧИНЦИ ИЗЛАГАЧИ НА МЕЂУНАРОДНОЈ ФИЛАТЕЛИСТИЧКОЈ ИЗЛОЖБИ — — — — —	217
С. Манжелеј: ЛЕПОТЕ МАРАКА (наставак) — — — — —	218
Н. Павловић: ИСЛАНД — — — — —	220
Е. Архангељски: САБИРАЊЕ НАЛЕПНИЦА ВАЗДУШНЕ ПОШТЕ — — — — —	221
В. Прикић: МУЗИКА И МУЗИЧАРИ НА МАРКАМА (наставак) — — — — —	224
Л. Фишер: ПОШТАНСКА СЛУЖБА У СТАРОЈ КИНИ — — — — —	226
Д. Игњатић: ФИЛАТЕЛИЈА И ЦРВЕНИ КРСТ — — — — —	227
М. Бороња: СА НАШЕ ИЗЛОЖБЕ — — — — —	229
З. Сабо: ЗНАМЕНИТИ ЉУДИ НА МАРКАМА — — — — —	229
КРОЗ ФИЛАТЕЛИСТИЧКИ СВЕТ — — — — —	231
НАШЕ МАРКЕ — — — — —	233
НАШИ ПРИГОДНИ ЖИГОВИ — — — — —	239
НОВЕ МАРКЕ — — — — —	241
ИЗ САВЕЗА ФИЛАТЕЛИСТА СРБИЈЕ — — — — —	247
ИЗ САВЕЗА ФИЛАТЕЛИСТА БОСНЕ И ХЕРЦЕГОВИНЕ	(корице)
ПРЕГЛЕД КЊИГА И ЛИСТОВА	(корице)
ОГЛАСИ	(корице)

ПРЕТПЛАТУ СЛАТИ НА ТЕКУЋИ РАЧУН УРЕДНИШТВА И АДМИНИСТРАЦИЈЕ „ФИЛАТЕЛИСТЕ“ БР. 104-903317

Цена овог броја дин. **30**

Ж. М. Ђ.

7 јули — дан устанка српског народа

После априлског слома бивше Југославије, једина снага која је остала у земљи са нашим народима и једина снага на коју су они тада могли да се ослоне била је Комунистичка Партија Југославије.

Прве дане окупације Партија је искористила за анализу настале ситуације, за успостављење везе и израду нове тактике.

Већ на мајском саветовању ЦК КПЈ допета је одлука да се отпочне са припре-

године, на својој другој историској седници, ЦК КПЈ издао је директиву за оружани устанак у целој земљи и дао упутства за акције и организовање партизанских одреда. Партиске организације су правилно схватиле ову директиву за оружану борбу и брзо приступиле њеном спровођењу у живот.

Историском позиву наше херојске Партије на оружану борбу прва се одазвала

мама за оружани устанак. Отада па до почетка оружаног устанка, Партија је извршила двојак припреме: политичке и организационе, и тако постала не само инспиратор оружане борбе наших народа већ и њен организатор и руководиоца.

На дан 22 јуна 1941 године, Партија је издала историски проглас којим је комунисте и све наше народе позвала у бескомпромисну борбу против фашизма. Ускоро затим — на дан 27 јуна — формиран је Главни штаб Народноослободилачких партизанских одреда Југославије, на челу са другом Титом. А на дан 4 јула 1941

слободарска Србија. На дан 7 јула 1941 године, у Белој Цркви, из руке Народног хероја Жикице Јовановића-Шпанца планула је прва устаничка пушка и отпочела херојска борба наших народа — славна Народноослободилачка борба. Тог историског дана српски народ је на позив Комунистичке партије Југославије повео оружану борбу против окупатора и домаћих издајника за коначно ослобођење свих наших народа.

Српски народ је на позив Партије ступио у борбу за националну слободу, равноправност, братство и јединство наших

народа зато што је био дубоко уверен да је победа над окупатором и његовим слугама једини пут који може да створи услове за решење свих осталих животних питања наших народа.

Седмог јула 1941 године српски народ је ставио до знања читавом свету да нема ничег заједничког са великосрпском буржоазијом и са њеном хегемонистичком и издајничком политиком.

Неколико дана после 7 јула и у другим крајевима Југославије плануле су пушке и разгорео се ослободилачки рат против фашизма. Под руководством Партије у целој нашој земљи убрзо се распламсала оружана борба за слободу — устали су сви наши народи.

Седми јули — дан устанка српског народа, по својој величини и далекосежности, по своме изванредно великом значају историски је догађај који по својим последицама претставља највећи понос и тековину свих наших народа.

Седми јули — то је први устанички пуцањ у окупираној Европи, који је јасно и недвосмислено ставио фашизму до знања: да на југоистоку Европе, на тлу наше отаџбине постоји јединствена и снажна револуционарна Партија — Комунистичка Партија Југославије; да је КПЈ — целокупна, као један човек, устала у одбрану слободе наших народа; да наши слободарски народи инспирисани, организовани и руководени од друга Тита и наше Партије ступају први, без ичије помоћи, сопственим снагама, смело у оружану борбу, у последњи обрачун са фашизмом и свим његовим помагачима.

Седми јули — је био позив и народима Европе да и они устану у оружану борбу против фашизма. У мутним данима 1941 када је Европу обавио мрак, од је био буктиња слободе и осветљавао је окупираним народима Европе пут којим треба да крену. Он је јасно наговештавао свим народима да фашизам мора бити срушен.

Седми јули је велики допринос и читавом напредном човечанству.

Од 7 јула до данас слободарски српски народ остао је доследан самом себи: своје слободарству и својој револуционарности.

Чврсто збијен око наше Партије, српски народ је под руководством друга Тита од 7 јула 1941 па до краја наше Народно-ослободилачке борбе, у заједници са осталим нашим народима, активно учествовао у свим борбама против окупатора и домаћих издајника и значајно допринео да се они униште и наша Народна револуција победоносно заврши.

Српски народ је остао веран и дубоко одан својој Партији и другу Титу и кроз читав период обнове и изградње наше земље и све до данашњег дана са осталим нашим народима улагао је и улаже све своје снаге за брзу изградњу социјализма.

Данас, читав српски народ активно учествује, са осталим нашим народима, у херојској борби коју наша Партија и Савезна влада, на челу са другом Титом, воде против информбировских партија и влада против свих информбироваца и непријатеља наше социјалистичке стварности, — а за даљу изградњу социјализма у нашој земљи за даљу демократизацију, за очување свих тековина наше Народне револуције и пуне независности наше отаџбине и за очување мира у свету.

Због свог историског значаја 7 јули је сваке године свечано прослављан. Ове године дан Устанка народа Србије биће прослављен нарочито свечано, јер пада у време прославе десетогодишње наше победоносне Револуције. У светлости ове крупне свенародне свечаности значај 7 јула постаје још већи и величанственији, јер прослава десетогодишњице наше Револуције, у слободној и независној Федеративној Народној Републици Југославији, најречитије и најубедљивије говори како о историском значају 7 јула, тако и о свим крупним победама које су српски народ и остали наши народи до данас постигли под руководством наше херојске Партије на челу са другом Титом.

Ова прослава у пуном светлу обасјава и нове победе у које идемо.

Седми јули ове године српски народ, заједно са осталим нашим народима, претставља у знаку појачане борбе за изградњу социјализма сопственим снагама и то са истим онаквим уверењем да ће стићи до коначне победе о каквим је 7 јула 1941 године пошао на позив наше Партије у оружану борбу. Седми јули српски народ и остали наши народи прослављају чврсто решени, да под руководством наше херојске Партије на челу са другом Титом до последње капи крви бране тековине наше Револуције, изградњу социјализма и слободу и независност наше отаџбине од свих оних који би евентуално ма на какав начин покушали да их угрозе.

*

Читавој овој свенародној прослави десетогодишњице наше Револуције широм читаве наше земље придружују се и филателисти.

У оквиру ове прославе, а у част рођендана Маршала Тита, Савез филателиста Србије у време од 25—27 маја ове године организовао је у Београду прву послератну републичку изложбу марака.

Савез филателиста Србије — подружница Ваљева на дан 7 јула ове године, свечано ће отворити своју прву изложбу марака такође у оквиру ове велике прославе и у част прославе 7 јула — дана устанка српског народа.

С друге стране Оснивачка скупштина Савеза филателиста Југославије, између осталог, у својим закључцима истакла је да „сваки републички филателистички са-

вез хитно треба да предузме следеће мере: да се у седишту своје републике повеже са републичким одбором за прославу десетогодишњице наше Револуције и да са њим сарађује; затим, да обезбеди да то учине и све његове подружнице, с тим да и оне узму активног учешћа у овој великој прослави, и да им републички савез при том укаже своју пуну помоћ, и то како у организовању њихових изложби марака, као једном од видова њиховог учешћа у овој прослави, тако и у свему другом.“

Да не би ма и једна наша филателистичка организација изостала у овој великој свенародној прослави, то је потребно да се свака наша подружница одмах чврсто по-

веже у свом месту са Одбором за прославу десетогодишњице Револуције и да у договору са њим и уз његову помоћ у току прославе узме активног учешћа.

Колико наша држава придаје огроман значај прослави десетогодишњице Револуције, види се најбоље по томе, што Главна дирекција пошта издаје у току ове године и посебну, пригодну серију, поштанских марака, кроз коју ће бити, преко извесних марака, обележени сви историски значајни датуми у вези са нашом Револуцијом. У вези овога на дан 7 јула ове године, биће у свим поштама ФНРЈ пуштене у промет и две марке у вредности од 3 и 5 динара, које симболишу 7 јули — дан устанка српског народа.

БРАН. НОВАКОВИЋ

ПАРТИЗАНСКЕ ПОШТЕ

(Наставак са 179. стране)

Овде сам изнео све што ми је познато о почецима партизанске поште. Доцнији развој поштанске службе паралелан је развоју НОБ-а, те према томе везан за ослобођење територије. Овде ће бити дат преглед до сада познатог (објављеног) материјала. Ради приступачније обраде преглед ће бити груписан по републикама, и то поште по азбучном реду, а повремено ће бити обухваћена подручја, која чине засебне целине. Војне поште чине засебно поглавље.

Србија

Врање. — У првим данима пошта Врање је употребљавало затечени жиг из времена бугарске окупације, само што је реч ВРАНЪ на бугарском језику измењена одбијањем задњег дела слова њ те се добило крње слово Е, коме недостаје доњи крак. Жиг је једнокружан, црне боје, са текстом у ћирилици горе и француским доле. Датум 15. XI. 1944.

Поред овога налази се двокружан жиг (гумени) са претокраком звездом у средини и са текстом у кругу „ПОШТА Т. Т. ВРАЊЕ“ љубичасте боје. Овај жиг, изгледа, више је уредског него поштанског карактера.

Кула. — Провизорни правоугаони жиг. Време: пролеће 1945.

Нови Врбас. — Жиг једнокружан, љубичасте боје. Текст је горе „ПОШТА“, а доле „НОВИ ВРБАС 2“, те у центру државни грб. Време: април 1945.

Суботица. — Једнокружни жиг, петокрака звезда у средини. Текст жига (горе) „POŠTA“ (доле) „SUBOTICA 2“. лево од петокраке звезде повлака, а десно „194“.

Сурдулица. — Текст горе у ћирилици, а доле француски. Жиг је редован поштански, те се вероватно ради о затеченом жигу из времена бугарске окупације. Датум: 13. VII. 1945. (Извори: Гартнер).

Црвенка. — Једнокружан жиг, у центру петокрака звезда, околу текст „ПОШТА, ТЕЛЕГРАФ И ТЕЛЕФОН ЦРВЕНКА“. Поред овог жига означен датум руменим жигом „10. IV. 1945“.

До месеца маја 1945 познати су ми редовни поштански жигови:

- 1) Београд 25. XII. 1944.
- 2) Врдник 15. IV. 1945.
- 3) Јагодина 20. IV. 1945.
- 4) Врање 10. IV. 1945.
- 5) Нови Сад 10. II. 1945.

Ове поште наводим више ради примера, јер се може слободно рећи да је провизоран жиг релативно редак у Србији, а како је поштански промет успостављен одмах по ослобођењу, то ови редовни жигови само у датуму носе обележје партизанских пошта.

јалног скупљача вредносница дотичне државе.

Као што се при скупљању марака не може обележити тачна граница појединих филателистичких подручја, тако се не могу одредити ни тачне границе специјалних каталога. То све зависи од нахођења писца или издавачке фирме, као што при скупљању величина подручја зависи од воље и материјалне могућности скупљачеве. На самом скупљачу је да се користи у главном каталогом, а даље специјализирање — специјално проучавање и уређење збирке да врши по приручнику или по свом нахођењу и могућности.

Каталога има на свима језицима у већем или мањем обиму. Сваки филателиста мора да има каталог за оно подручје, којим се занима. И ми имамо „Каталог марака југословенских земаља“, који је издала „Југофилателија“.

Све што је потребно специјалисти за једно подручје да зна: постанак и развитак поште, поштанских вредносница, жигова и т. д. налази се обрађено у приручнику. У приручнику, дакле, не наводе се као у каталогу само вредноснице и њихове важније подврсте са осталим потребним подацима за распознавање, сређивање и процењивање, већ се у њему говори и о постанку свих вредносница до најситнијих детаља, о пробним отисцима, о свима разликама, које се јављају код папира зупчања, боје, лепка, о типичним одступањима, па и важнијим случајевима особеностима у цртежима и у тиску, о величини издања, начину употребе и распродаје, о поступку са преосталима, о времену трајања важности, о фалсификатима дотичних вредносница, па сем тога и о поштанским установама у дотичној земљи, о њиховом историском развиту, о жиговима које су оне употребљавале за поништавање и т. д. Приручници се раде обично за поједине земље; ређе за цео свет (Колов приручник).

И ми имамо свој добар приручник, који издаје Савез филателиста Хрватске под именом „Приручник марака југословенских земаља“. До сада је издато осам свезака:

- I. Босна и Херцеговина.
- II. Босна и Херцеговина после ослобођења и издања за Хрватску I. део.
- III. Издања за Хрватску II. део, Међумурје и Прекомурје.
- IV. Словенија I. део.
- V. Словенија II. део.
- VI. Словенија III. део.

VII. Словенија IV. део.

VIII. Заједничка издања старе Југославије (1921—1941) I. део.

У припреми су даље свеске, које ће обухватити сва издања, која су угледала свет на тлу данашње Југославије.

Уређење каталога није код свих издавача исто. Разликују се по сврставању појединих земаља, као и појединих издања у извесним земљама. Ред издања није у свима каталозима исти, те су редни бројеви марака различни. Разни каталози различито одељују разне врсте марака; н. пр. једни издвајају у посебне одељке марке за ваздушну пошту, док их други стављају заједно са редовним франко-маркама. Из неких каталога избачена су поједина издања, док су у другима уведена као редовна; у овоме се већином одржава материјална, шпекулативна заинтересованост.

Те разлике у каталозима јако отежавају рад филателистима, јер једни раде са једним, други са другим каталогом, који се међу собом не слажу, те се размена и купо-продаја врше са тешкоћама. Потребна унификације каталога је врло велика; на пропагирању изједначења каталога ради се већ доста давно, — али без успеха. Посебни интереси издавача не могу се сложити и тешко да ће икада доћи до уједначења општих каталога великих трговина у великим државама. Свакако да рад на изједначењу каталога треба да буде дужност међународне филателистичке организације F. I. P. Поред изједначења редних бројева марака, треба настати да се из њих избаце сва спекулативна, лажна и томе слична издања и да се на тај начин филателисте обезбеде од штета проузрокованих куповином таквих издања, која после извесног времена сами издавачи тих каталога избацују, а то обично онда, кад растуре та издања међу филателисте. У уређивању каталога треба да суделују врховне филателистичке организације појединих земаља (свака за своју земљу), а не да то раде сами издавачи или од њих ангажовани појединци, који увек спроводе само своје личне интересе. Издавачким фирмама треба свакако да остане одређивање цена. Тек тако израђен каталог може корисно послужити филателистима и само би се такав каталог онда фаворизирао међу филателистима.

На крају да напоменемо једну корисну ствар филателистима! У сваком каталогу у уводу израђени су упутни, које треба пре употребе добро проучити ради лакшег руковања њиме.

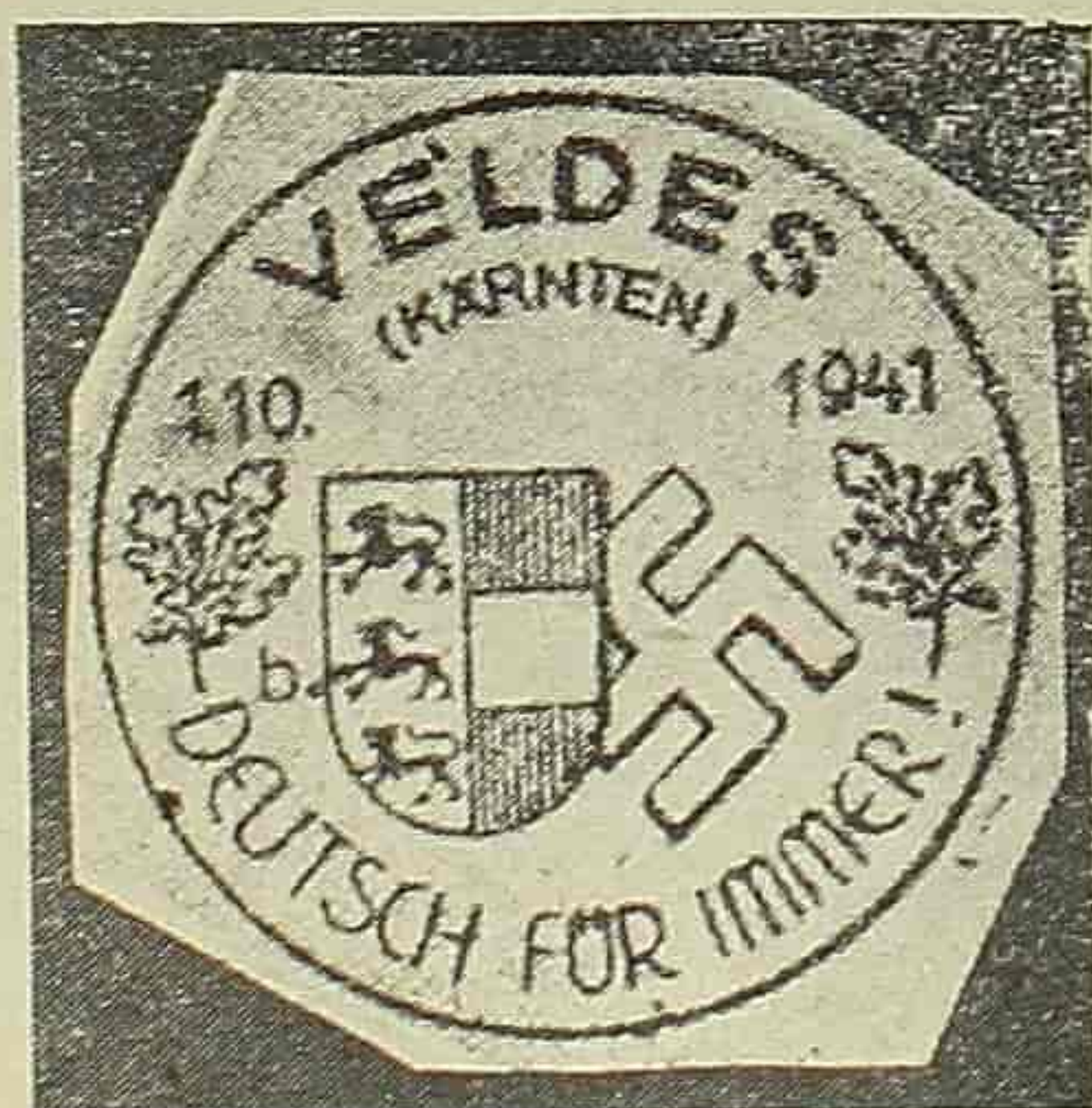
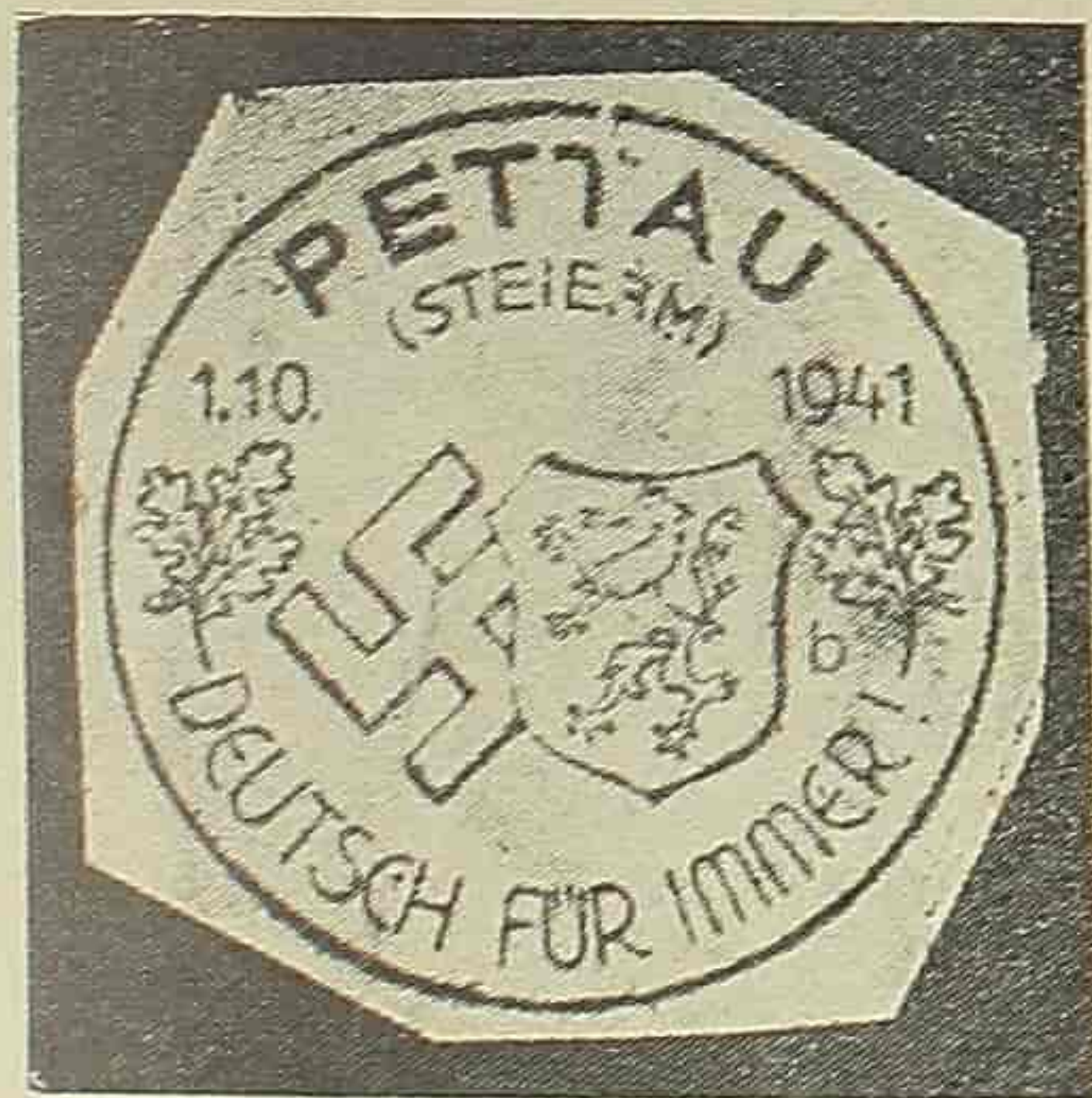
Prije deset godina...

Navršilo se deset godina od sloma stare Jugoslavije, koju su u ime »novog reda« proveli Hitler i Musolini. Okrutna i pljačkaška okupacija pregažene i raskomadane zemlje ostavila je na polju filatelije dosta žalosnih uspomena i dokumenata. Dobro je i poučno da o prvoj desetgodišnjici osvježimo sjećanje na te okupacione dokumente.

Ta strašna osuda pangermanskih manijaka provodila se nemilosrdno, surovo i satanski.

I. DEUTSCH FÜR IMMER!

Sloveniju su podijelili prema davno prije stvorenom planu nacisti i fašisti. Sjeverni veći deo anektiran je njemačkom rajhu kao

sastavni deo bivših austriskih istoriskih pokrajina Štajerske i Koruške. Preko noći je u krvi i nasilju zbrisan slovenački karakter tih krajeva. Na hiljade ljudi je ubijeno, a na desetke hiljada odvedeno u ropstvo nemačke vojne industrije ili prognano u Srbiju i Hrvatsku. Sudbinu slovenačkog naroda u

Već 29. septembra 1941. izdaje nemačka poštanska uprava prigodno izdanje maraka sa slikama iz Bleda, Maribora, Ptuja i sa Triglava, da proslavi aneksiju tih krajeva i da ih utvrdi kao sastavni deo velikog nemačkog rajha. Te će marke ostati trajna uspomena na najtužnije dane slovenačke povijesti. A

rajhu neobično jasno i brutalno karakteriše ova ocena iz Maribora. Pred zatvorene žrtve dolazi naduti nemački esesovac — oficir, te im dobaci uz pogled pun mržnje:

»Unglückliche Menschen!« (nesretni ljudi!).

»Warum unglücklich?« (zašto nesretni?), začuje se glas iz redova žrtava.

»Weil ihr einer Nation angehört, die sterben muss!« (Jer pripadate narodu, koji mora umrijeti!), bio je odgovor.

1. oktobra 1941. pušteni su na poštama Bled (nem. Veldes), Maribor (Marburg), Mojstrana (Meistern) i Ptuj (Pettau) naročiti prigodni žigovi s parolom »DEUTSCH FÜR IMMER!«. Gore u polukrugu njemačko ime mjesta i austriske pokrajine, ispod toga desno i lijevo datum »1. 10. 1941«, grb pokrajine i nacistički kukasti krst s hrastovim grančicama, a dole u polukrugu parola »DEUTSCH FÜR IMMER!«

Uz sva strašna sredstva terora došla je odmah i potpuna germanizacija imena mjesta. Vrlo brzo su pušteni na poštama, koje su otvarane postepeno, potpuno njemački žigovi. Izdana su i dva prigodna žiga: u Guštanju 10. 10. 1941. s legendom »ERINNERUNGS-FEIER KÄRTNER VOLKSABSTIMMUNG / 10. Oktober 1920«, a u Bledu za dan marke 11. 1. 1942 »TAG DER BRIEFMARKE«.

Nacistički proroci nisu imali mnogo sreće sa svojom parolom. Nije se navršilo ni punih pet godina njihove varvarske strahovlade, pa su morali na vrat na nos napustiti svoje žrtve u strahu za krvničke živote. Došla je herojska narodno-oslobodilačka vojska i nad napaćenom Slovenijom svanulo je 1945. opet sunce slobode!

II. DÉL VISSZATÉR

Pri podjeli Jugoslavije i stvaranju nacističkog »novog reda« učestvovala je i Hor-tijeva Mađarska.

U deobi stare Jugoslavije Mađari su do-bili Prekomurje, Međumurje i oko polovine

Vojvodine. Povodom aneksije tih krajeva iz-dala je Mađarska poštanska uprava 1941. godine franko marke po 10 i 20 fil. s pre-tiskom »DÉL VISSZATÉR« (Jug se vraća;

U Vojvodini: sa grbom: Kula, Novi Sad (Ujvidék), Senta (Zenta), Sombor (Zombor) i Subotica (Szabadka); sa krunom i dvojnim

krstom: Ada, Apatin i Stari Bečej (Ó Becse): sa turulom i krunom: Novi Vrbas (Uj-Verbász) i Bačka Palanka (Palánka).

U Međumurju: sa grbom Čakovec (Csák-tornya).

Meni su poznati ti žigovi otisnuti na pri-godne koverte i spomen-listove (blokove). Na većinih prigodnih koverata nalazi se gore unutar zelenih crta natpis »DÉLVIDÉK

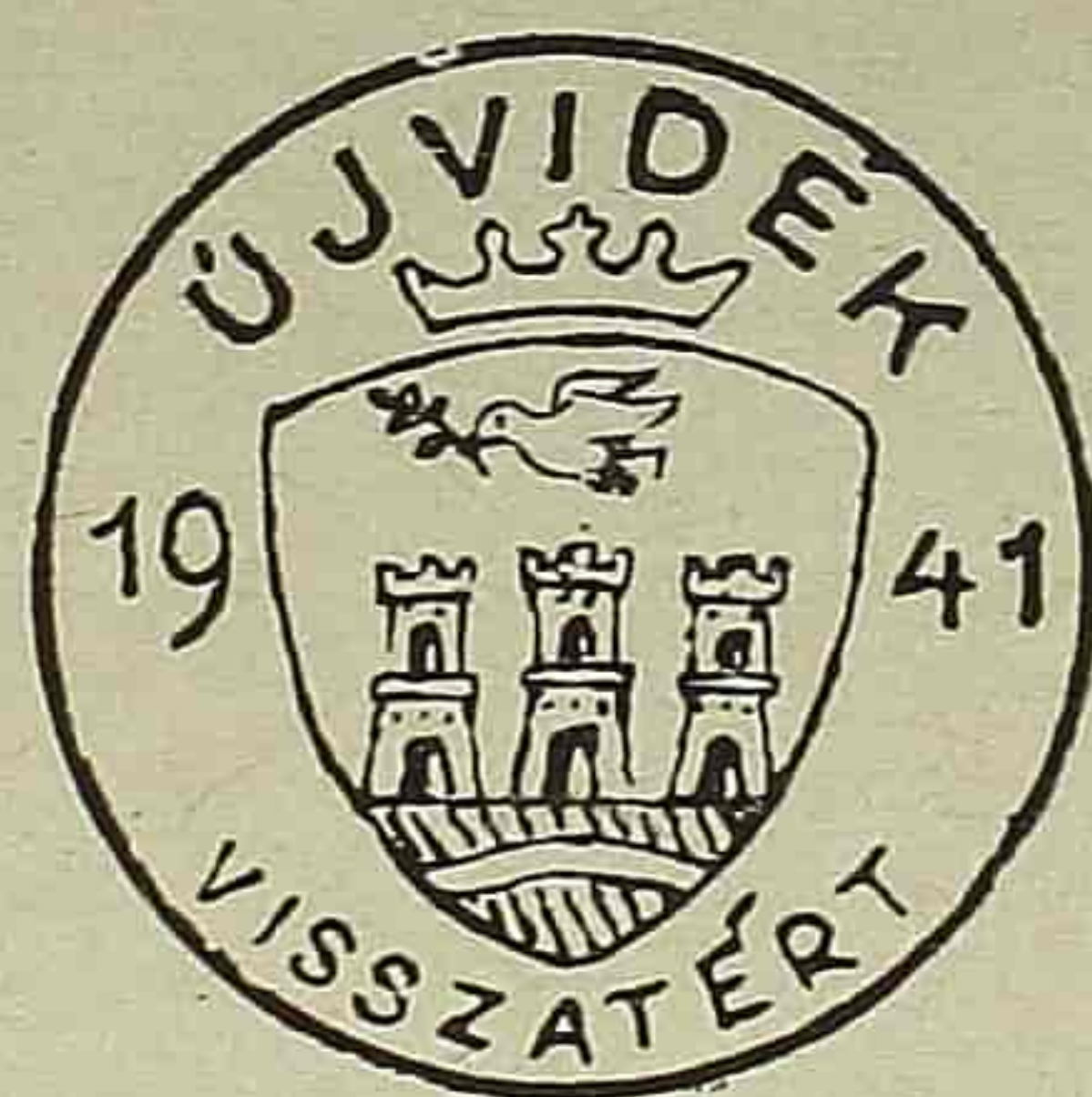

Cumšt. 657, 658). Nikakvo drugo »oslobo-diteljsko« nije izašlo, ali su zato pušteni, prema primjeru u Slovačkoj, Podkarpatskoj Ukrajini i Sedmograrskoj, u promet prigodni žigovi za neka veća mjesta. I ovde u žigu je mađarsko ime grada, gradski grb ili kruna sa dvojnim krstom ili kruna sa turulom ra-širenih kri'la, godina »1941« i parola »VISZ-SZATÉRT«.

U prometu su ti prigodni žigovi bili u sli-jedećim gradovima:

»A délvidék visszafoglalásá-

nak emlékére 1941. április-május» (ili »1941. április hó«), što znači na našem jeziku: »U spomen na ponovno zauzeće južnih krajeva april-maj 1941« ili (»mjeseca aprila 1941.«). Da se potencira šovinistički karakter, uljepljeni su na nekim kovertama ispod jedne marke komadići mađarske zastave. Koverte, koje sam video, nisu prošle redovni poštanski promet, jer nemaju ni adrese ni žig odredišne pošte.

Subotica je učestvovala kao Szabadka već 27. VI. 1941 i u proslavi »blagdana mađarskog kruha« (!), jer je toga dana bio u prometu prigodni žig s legendom »A MAGYAR KENYÉR ÜNNEPÉN«. Tako su, eto, i vojvodanska pšenica i kukuruz ušli u vode megalomanske politike i postale Mađari!

U krajevima Slovačke i Sedmogradske, koji su pri deobi plijena dani Mađarskoj, kolale su i posebne dopisnice privatnog izdanja, koje su imale na naleđu slijedeći tekst:

»Hiszek egy Istenben« (Vjerujem u jednog Boga)

»Hiszek egy hazában« (Vjerujem u jednu domovinu)

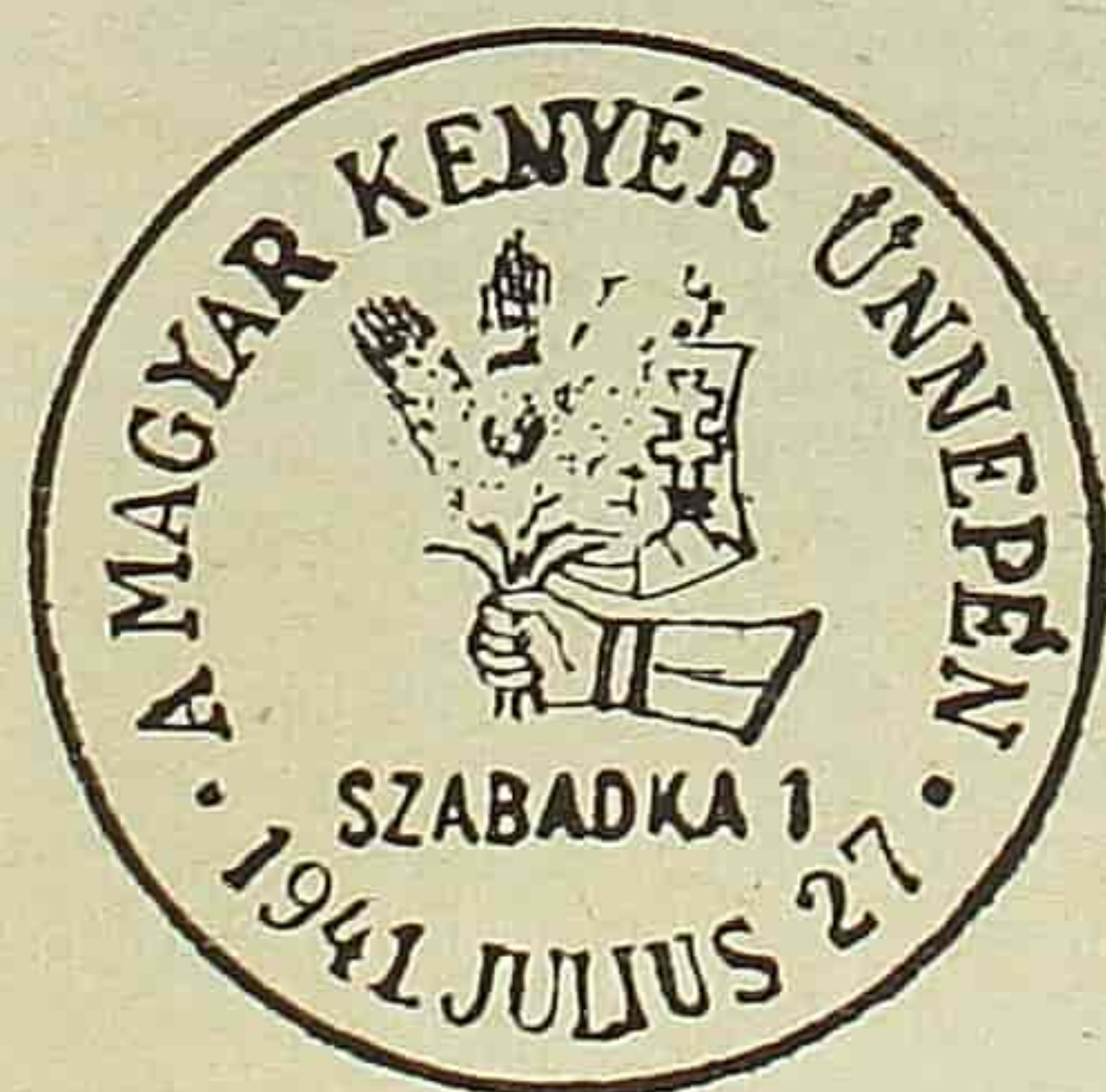
»Hiszek egy Isteni örök igazságban« (Vjerujem u jednu božju vječnu pravdu).

»Hiszek Magyarország feltámadásában« (Vjerujem u uskrsnuće Mađarske). »Amen«.

Nije mi poznato da li su takve dopisnice bile u prometu i u Vojvodini. Vojvodanski

filatelisti, koji su preživjeli mađarsku okupaciju, moći će nadopuniti te tužne uspomene od prije deset godina detaljima, koje nisam ja spomenuo.

Dok je na opisan način proslavljeno vraćanje »južnih krajeva« u naivnopatriotskom tonu, zavlada je i ovde strahovlada. Ubijanje, odvođenje u zatvore, utapanje u za-

ledenom Dunavu i slične strahote pratile su »vjeru u vječnu pravdu« i »uskrsnuće Mađarske«...

ИБРО ХАРАШЛИЋ

Усташки кољачи и ратни злочинци излагачи на међународној филателистичкој изложби

.... Под Павелићевим руководством организовано је учешће усташа на међународној филателистичкој изложби од 1 до 11 новембра 1950 године у Буенос Ајресу. Овде су биле изложене и нове марке „НДХ“ које су рађене у Аргентини на основу цртежа једног аргентинског сликара и уз активну помоћ начелника аргентинског министарства пошта Николинија...“ „Борба“ бр. 122 од 24. V. 1951.

Ова вијест дубоко је увриједила свакога поштеног филателисту свијета, коме су

позната крвопролића и злодјела чињена од стране усташа и њиховог вође, највећег крвника народа Југославије, фашисте Павелића. Та вијест највише интересује и у исто вријеме вријеђа нас, филателисте ФНР Југославије, по којој су усташе, на челу с Павелићем, чинили незапамћени терор, насиља, пљачке, паљења и масовна убиства невиног народа.

Још су у свјежем сјећању злодјела, која су чиниле усташе по нашој земљи. Неvine хиљаде и десетине хиљада палих под усташком камом и маљем, небројене јаме Лике и Херцеговине, злогласни логори смрти у Јасеновцу, Градишки и другим

мјестима су најречитији доказ онога, што су Павелић и његове усташе учинили од нашег народа, највећим делом од жена, нејаке дјеце и странаца. Још се нису ни рашчистила сва згаришта, која су остала последице разних крвавих похода усташа по нашим селима и градовима, још су свјеже успомене на оне, који су пали као жртве усташког терора, а у свијет је продрла вијест да се иницијатор, организатор, наредбодавац и руководиоца свих тих злочињака, „поглавник“ тзв. „НДХ“ Анте Павелић, налази на слободи и ужива гостопримство, заједно са својим џелатским усташама, у Аргентини.

Данас, шест година након завршетка другог свјетског рата и побједе над фашизмом, не може се ни замислити да најтежи ратни злочинац, Анте Павелић, ужива слободу и гостопримство у земљи, која се сложила са начелима УН и члан је те организације. Ми, филателисте Титове Југославије, припадници народа који је видео и осјетио звјерства Павелићеве усташке владавине, не можемо, а да се не придружимо оправданом и једино правилном захтјеву наше владе — да се ратни злочинац Анте Павелић изручи нашој земљи и народу, гдје треба да одговара за своја недјела. Овај захтјев наше владе је захтјев и воља свих наших народа, јер су њима Павелић и његове усташе нанијели много патњи и страдања.

Нас, филателисте нове Југославије нарочито вријеђа то, да су ти злочинци и ратни злочинци себи створили могућност, да се баве и филателијом — племенитим, културним спортом и, што је најгоре, искористили могућност да на једној међународној

филателистичкој изложби активно учествују. До јуче кољачи људи, паликуће и пљачкаши, данас филателисти, то јест они који посједују смисао за љепотом, културом и племенитишћу. Али, они се нису могли преобразити! Не! Звијер остаје звијер! До јуче су били звјери у људској кожи, они су то и данас, они ће то бити и у будуће. Зато је једино правилан и праведан поступак да такви злочинци одговарају за своја недјела пред онима, на којима су их проводили, а сваки наш човјек би им дао оно што су стварно и заслужили.

Дозвола таквим нељудима да учествују као излагачи на једној међународној изложби под руководством највећег ратног злочинца Павелића; да улазе, још заливени братском крвљу, у друштво најискренијих поборника братства и љубави међу народима, увреда је за све наше народе, увреда је за све филателисте, а посебно вређа нас, филателисте земље, која властитим снагама изграђује социјализам, социјалистичку филателију и лик социјалистичког филателисте.

Ми, филателисте нове Југославије, придружимо се захтјеву наше владе и свих наших народа да се ратни злочинац Павелић изручи нашој земљи. Наша савјест и љубав према нашој браћи и сестрама, родитељима и дјечи нашој, палим као жртве усташког терора, захтјевају од нас да се овим ратним злочинцима и кољачима не дозволи, ма гдје то било, да се појављују на филателистичким изложбама, јер је све њихово заливено крвљу наших народа и изазива болне успомене код оних, који знају за њихова недјела.

С. МАНЖЕЛЕЈ

Лейоша марака

(Наставак са 181. стр.)

ПАПИР. Код сваког начина штампања марака мора се употребити онај папир, који са техничког гледишта том начину најбоље одговара. Код хелиографуре пожељна је употреба кредастог папира, који повећава рељефност слике на марци, као и уочљивост детаља цртежа. Издање 1950 г., поводом дана морнарице много би добило у свом изгледу, да је било штампано на дискретно кредастом папиру.

И код папира поштанска управа мора да се стално брине да се код истог издања употребљава стално једна иста врста папира, исте дебљине, исте структуре и исте нијансе.

ЗУПЧАЊЕ. Да би марке могле бити потпуно лепе, морају да буду лепо зупчане. Лепота зупчања зависи од две чињенице: 1) да перфорационе рупице буду пра-

вилног кружног облика, оштрих обода и распоређене по правој линији и на тачно једнаком одстојању, и 2) да се зупчање распореди тако, да редови зубаца са свих страна буду на истом одстојању од слике марке.

У овом погледу гребенасто зупчање, правилно усклађено, даје лепше зупчање него линиско зупчање, код кога се не може постићи на угловима марке потпуно једнако одстојање перфорационих рупица у свима правцима. Са мало изузетака, марке ФНРЈ зупчане су гребенасто.

За филателисте са укусом нема ничега ружнијег од лоше центриране марке. На жалост наше марке су доста често лоше центриране, што се уз мало добре воље и мало труда могло избећи, јер располажемо са доста модерном перфорационом маши-

ном за извођење гребенастог зупчања. Лоше центрирање зависи не само од нетачног уметања отштампаних марака у перфорациону машину, него и од неправилног распореда марака на штампарској плочи, или другим речима, неусклађивање редова перфорационих зубаца са одстојањима цртежа појединих марака на штампарској плочи. Наше франко марке масовне потрошње, почев од издања 1926 г., имају, са малим изузетком, формат $24\frac{1}{4} \times 30$ мм. и зупчање $12\frac{1}{2}$ (или тачније $12\frac{1}{2} : 12\frac{3}{4}$), т. ј. 15 зубаца водоравно и 19 вертикално на једној марци. Перфорациона машина за ово зупчање врши перфорисање на гребенасти начин у вертикалним редовима и, правилно усклађена, израђује марке увек тачно одређене димензије. Приликом израде штампарске плоче треба цртеже марака на плочи распоређивати на међусобном растојању, које треба апсолутно тачно да одговара димензијама марке. И грешка од 0,1 мм. ће се већ осветити, јер на 10 марака у реду изнеће та грешка 1 мм. У овом случају, дакле, ако прва марка у реду и буде правилно центрирана, десета марка биће децентрирана за цео милиметар. Признајем да није лако радити са апсолутном тачношћу, али у предрадном издању франко-марака 1939 ова апсолутна тачност усклађивања димензија зупчане марке са одстојањем цртежа појединих марака на плочи била је постигнута. Не видим разлога да апсолутна тачност, о којој је реч, не може бити постигнута и код наших садашњих издања. О овоме мора водити рачуна гравер, односно сви остали службеници штампарије, који суделују на изради штампарске плоче. Ако прегледамо целе табакене наших марака, видећемо да усклађивање, о коме је реч, не постоји. Ово усклађивање свакако је теже извести код гравуре и хелиографуре, код којих се папир пре штампања кваси, па затим суши, што може изазвати неравномерно растезање и скупљање папира, а с тиме у вези и измену димензија отштампаних марака. Али, стална употреба папира стандардизованог квалитета, једнообразно и равномерно квашење папира и штампање марака увек у истом правцу структуре папира, дозвољава тачан прорачун растезања и скупљања папира и усклађивање димензија марке са одстојањем марака на штампарској плочи.

У неким случајевима покушавало се постићи усклађивање на други начин, скраћивањем одстојања између два задња хода перфорационе машине; на пример, код издања 1949 г. поводом прославе петогодишњице НР Македоније, код кога је ход перфорационих гребенова, намештених водоравно, био скраћен у вертикалном правцу. Али, овакав начин има ту ману, што деформише зупце на угловима марке, где је ход био скраћен. Код поменутог издања деформисани су зупци на доњим угловима. Сличан случај имамо и код франко-мара-

ка из 1948 г., Кошировог спомен-издања, где су деформисани зупци на два лева угла, јер је перфорација вршена у вертикалним редовима, са десна на лево. Код издања 1950 г. поводом прославе 1 маја усклађивање је извршено повећавањем одстојања између два хода перфорационе машине, која је радила водоравним гребеновима. Као резултат је добијен несразмерно широк зубац лево и десно при доњем крају марке. Да би се побољшао уметнички изглед марке, треба усклађивати и однос ширине и висине цртежа марке са односом ширине и висине зупчане марке, у колико су димензије марке одређене перфорационом машином.

ГУМИРАЊЕ. За последње две деценије много се развила мода скупљања непоништених марака. Скупљачи непоништених марака много полажу на квалитет гумирања т. ј. на то, да гумирање буде изведено без икаквих мана, равномерно, без прекида и да лепак буде безбојан са равномерним сјајем. Невидљиви лепак, који се први пут појавио на маркама Финске, а затим и на неким нашим маркама, неповољно је примљен од стране филателиста. Стога исто тако као и употребу обојеног лепка, треба свакако избегавати његову употребу. Нарочито ружно изгледа мрки лепак, употребљен код марака од 0,50 и 12 динара наше последње франко-серије. Уз мало добре воље није тешко задовољити укус међународних филателиста. Поштанска управа мора стално да води рачуна о квалитету лепка и да лепак на свима вредностима исте серије и код свих тисковних наклада исте марке буде увек изтог квалитета и то безпрекорног.

ПОНИШТАВАЊЕ МАРАКА. Нечитак, мастан и прљав поштански жиг квари марку. Све марке чак и најобичније, морају се поништавати прописно, да назив места и датум буде читак, а да се то постигне, треба жиг и јастуче са бојом да буду увек чисти. Марке се морају поништавати, а не уништавати жигом. Поништене марке су један од наших извозних артикала и треба водити рачуна о каквоћи поништавања.

ЗАКЉУЧЦИ. У овом излагању видели смо колико има разних питања и проблема уметничког и чисто техничког карактера, о којима се стално мора водити рачуна и успешно их решавати, ако се жели да наше марке буду уметнички израђене. А да наше марке морају бити уметнички израђене, ван сваке је дискусије, особито сада, када цео народ води борбу за изградњу социјализма у земљи. Све што ми радимо, морамо да радимо у највишем могућем степену савршенства, — па и марке.

Да би се могао постићи највећи успех у уметничком изгледу наших марака, може се препоручити:

1) Сређивање нашег поштанског музеја и што скорије његово отварање за слободну

посету грађанства. Да уметници — сликари, гравери и графички радници, па и сви остали грађани могу слободно видети систематски приказиване наше и стране марке и да на њима проучавају тековине графичке уметности.

2) У просторијама колектива графичких радника, који израђују наше марке, треба изложити у нарочитим витринама све марке ФНРЈ или неколико одабраних серија, а и неколико репрезентативних страних издања. Упознавање са овим материјалом било би од користи за стручно уздизање графичких радника.

3) Поред тога, ради стручног уздизања графичких радника треба систематски одр-

жавати предавања о уметности у опште, о графичкој уметности и графичкој техници.

4) Треба водити сталну бригу о побољшавању квалитета свих штампарских машина, на којима се израђују марке, модернизацијом, као и о квалитету потребног материјала — папира, боја, лепка и т. д., при чему квалитет материјала мора бити тачно стандардизован.

5) Треба водити строгу контролу квалитета свих израђених марака, која би онемогућавала пуштање шкарта у промет. Сав шкарт и макулатура морају се комисијски уништавати.

6) Поништавање марака, чак и најобичнијих, треба да се врши прописно, читко и чисто. Марке треба поништавати, а не уништавати их жигом.

НИКОЛА ПАВЛОВИЋ

ИСЛАНД

На дан 15 маја о. г. навршило се 175 година од отварања прве поште на Исланду. Тим поводом пуштене су у течај две пригодне марке: за редовну пошту од 2 круне и за ваздушну пошту од 3 круне.

На крајњем северозападу европског подручја и на веома малој удаљености од Северног поларног круга у Арктичком океану налази се Исланд — острвска земља старе политичке традиције, најмодернијег риболова, живих вулкана, гејзира и највећег глечера у Европи. Код нас је мало познат. Велика удаљеност Исланда, његов перифериски положај и врло тежак језик свакако су главни узрок томе.

Исланд је једна од најстаријих парламентарних држава на свету. Први исландски парламент је основан одмах по насељењу самог острва, у 930 години, када су се Норвежани настанили на њему. Од 930 године па до 1262 Исланд је био независна република, а тада се уједињује с Норвешком, а затим се одваја од ње и уједињује с Данском. Од 1. XII. 1918 Исланд је у персоналној унији с Данском, а од априла 1944 понова је независна република.

Становништво на Исланду није многобројно. На површини од 102.846 квадр. км. живи свега 140.000 становника; само у главном граду Рејкјавику има 40.000 становника.

На Исланду нема ни једног километра железничке пруге, већ се целокупан саобраћај врши бродовима, — јер су у главном насељене обале Исланда — и аутобусима, а у брдским крајевима коњима. На Исланду је клима влажна и магловата, са доста јаким зимским ветровима и дугом зимом. Главни извор народног дохотка потиче од риболова и лова на китове, који се обављају на задружној основи. Од природних богатстава на Исланду има нала-

зишта лискуна, бакра и олова.

Исландци су веома вредан народ и веома се поносе својом малом земљом, коју су умели својим радом да уздигну у ред најцивилизованијих земаља. На Исланду нема неписмених. Тамо нема великих богаташа, али нема ни дубоке беде. Велики понос Исландца је каптажа врелих гејзирских извора. Каптираном водом из гејзира греје се цео Рејкјавик, напајају купатила и топле леје. Некад је скорбут харао на Исланду; данас тога више нема, захваљујући поврћу из топлих леја.

Смели поморци, Исландци су много година пре Колумба на својим малим бродовима посећивали североисточну обалу америчког континента.

Културни живот на Исланду је веома развијен. Народно позориште у Рејкјавику, велики број биоскопа у разним местима земље, дневна и периодична штампа и велики број приповедака и романа из пера исландских писаца обележје су тог живота. Слава Гунарсонових, Гудмундсонових и Лекнесових романа одавно је прешла обале Исланда. Многобројни су њихови преводи на француском, немачком, шведском, данском језику. Ускоро ће и код нас бити објављен Гудмундсонов роман „Плава обала“ — први исландски роман преведен на наш језик.

У филателистичком погледу Исланд је веома занимљиво подручје. Прве марке су издате 1873 године. До данас је издато 274 франко и 65 службених марака. Марке су веома брижљиво израђене и врло често претстављају ремек дела графике.

Док је Исланд био у вези са Данском, нарочито пре 1918 године, марке су израђиване у Копенхагену и, у главном, одговарају данским маркама и по мотивима и по начину израде. Међу овим маркама па-

да у очи издање од 1911 године са сликом народног вође Сигурдсона. После 1918 године опет се марке, у највећем броју, изи

водом трансатланског Балбоовог лета 1933 године — најређа серија авионских марака на свету. Године 1930 прослављена је 1000-

рађују у Копенхагену, али поред слика данских краљева јављају се и други мотиви са Исланда — главног града Рејкјавика (разних његових знаменитости) и других разних јединствених у свету предела (са водопацима, глечерима, гејзирима, живим вулканима), земљописна карта и застава Исланда, разни моменти из домаће радности, из животињског царства (рибе, птице, домаће животиње). У мају 1928 издате су прве исландске марке за ваздушну пошту, а сем тога, Исланду припада част да је његова серија авионских марака, издата по-

годишњица постојања исландског парламента са врло лепом серијом спомен-марака. У тој периоди издата су и два блока. Од 1933 године појављују се марке израђене у Лондону, што се наставља, стално, у доба самосталне републике (од 1944 године). У ово доба, на маркама се јављају само слике из историје, савременог живота и природних лепота Исланда.

Ову интересантну земљу нисмо на други начин могли да упознамо, а ево, филателија нам даје могућности да се са њом боље упознамо!

Е. Архангелски

Sabiranje nalepnica vazdušne pošte

Авионске налепнице су мали обојени папирићи, обично правougаоног облика, плаве боје са црним или белим натписом, на једном тужемном језику или на два језика — тужемном и француском, у оквиру или без оквира у разним размерима. Али, од правила, која су била установљена у Свetsком пошт. савезу 1922. године, било је отступанја. Тако, н. пр. боја налепнице може бити зелена (ова је боја била и одређена 1920. г.), црвена, жута, смеда, лјубичаста, и у различитим облицима — квадратном, правougаоном, ромбићном, троугаоном итд.; натписа има црвених, плавих, жутих итд., на једном, два три и четири језика, у два до седам редова; — са различитим зупчанјима; — са гумом белом или жутом (смедом).

По одлуци Свetsког Пошт. Савеза налепница се морала ставити на сваку авионску пошљику.

Токот времена, после појаве прве авионске налепнице, налепнице су постепено изра-

диване све лепше и од великих размера дошле су до врло малих. Натписи су се сводили само на два језика, на језик dotичне земље и на француски — код већине држава; изузетак чине: Швајцарска, САД, Јужна Африка, Хол. Индија, Белгија, Чиле, Египат, Палестина, Португаллија, Судан, Бугарска, Чехословачка — са 3 језика; Бразилија, Колумбија и САД. (П. А. А.) — са 4 језика.

Прве налепнице ваздушне поште издала је Француска 17. августа 1918., а затим су их уводиле и све остале државе света.

Авионске налепнице не издају само државне поште, већ и приватна друштва, која се занимају превозом поште ваздушним путем по уговорима са државом.

Са увођењем, код већине држава, нарочитих писана — кверата на танком обојеном папиру са отшампаном вредносном ознаком значај авионских налепница постепено опада, смањује се; вероватно да ће време-

nom i iščeznuti; — ali će one ostati kao poseban deo aerofilatelije.

Danas kod avionskih nalepnica nema spekulativnih postupaka, kao kod maraka, ali ja mislim da će se vremenom, kad bude teško pronaći nalepnice i kad one postanu retkost, i kod njih pojaviti spekulacija; stoga preporučujem svima, koji se bave ovom granom aerofilatelije, da ih sabiraju, dok zalihe još traju.

U početku (1920—1922) na formiranje kolekcija avionskih nalepnica izdatih od strane pošta i društava za vazd. saobraćaj gledalo se kao na uzgredan deo aerofilatelije, ali sada je ovo sabiranje postalo posebna, naročita grana.

Skrećemo pažnju sabiračima avionskih nalepnica na ove činjenice:

1) Među izdatim nalepticama već više od 80% je zastarelo i izašlo iz upotrebe, te ih je teško dobiti kako putem razmene, tako i kupovinom. Većina ih je iščezla sa filatelističkih tržišta.

2) Nalepnice još nisu srazmerno skupe; za normalna izdanja prosečna je cena od 1. — do 50 din. za komad. I retkosti i greške ne postižu neizdržljivo velike cene, jer najveća retkost ne dostiže cenu veću od 100 dolara.

Nalepnice vazdušne pošte izdalo je 145 država i kolonija i sada ih ima oko 1500 raznih. Ali, zna se da nalepnice ne dolaze u prodaju na poštama kao marke, već se izdaju besplatno svakom licu, koje želi da šalje pismo vazdušnim putem, — sa izuzetkom Čehoslovačke — izdanje od 1922. g. za liniju Prag—Štrasburg, koje su prodavane po 10 hel. Sledstveno tome nalepnice ne postižu

spekulativni cilj, a osim toga imaju sasvim malo grešaka i raznolikosti.

Na nalepticama nema naziva država; stoga je aerofilatelisti teško ustanoviti pripadnost, ali se ipak kod mnogih može pripadnost odrediti po jeziku.

Kao što smo već napred kazali, Francuska je prva izdala nalepnice vazdušne pošte za liniju Pariz—St. Nazer: natpis »Par Avion« u pravougaonom okviru, u crnoj boji na tamno-crvenom papiru, nezupčane. — Posle Francuske nalepnice su uvodile i druge države i, postepeno, ceo svet. Evo kako su po godinama uvedene: 1918 — 1 država, 1919 — 1, 1920 — 5, 1921 — 2, 1922 — 5, 1923 — 5, 1924 — 3, 1925 — 3, 1926 — 6, 1927 — 10, 1928 — 11, — 1929 — 19, 1930 — 16, 1931 — 16, 1932 12, 1933 — 8, 1934 — 8, 1935 — 2, 1936 — 3, 1937 — 3, 1938 — 3, 1939 — 1, 1940 — 1, 1945 — 1.

Do 1930 c. nije bilo jednolikosti u boji, obliku i natpisima, ali, u toku sedam godina 1930—1937, postignuta je opšta jednolikost i, na osnovu rešenja Svetskog pošt. saveza, uzeta je plava boja, oblik položen pravougaonik, sa dva jezika — dotične zemlje i francuski.

Interesantne su nalepnice u SAD sa skoro kvadratnim oblikom, na sivo-plavom papiru, sa natpisima na dva jezika u tri reda; uvedene 1931 godine, a i sada su u upotrebi za avionska pisma van Amerike, a u granicama države postoje bezbrojna izdanja raznih privatnih društava raznih oblika, boja i natpisa.

Kod nalepnica ima interesantnih razlika u bojama, oblicima i upotrebljivim jezicima. O ovima poslednjim bilo je reči napred, a po bojama ima interesantnih osobenosti; sa 3 boje: Italija, Bolivija, SAD, Japan, Braziliya, Egipat, Equador, Australija, Venecuela, Francuska, Meksiko; sa 4 boje: Meksiko, Kolumbija, Kostarika. — Oblika trougaonog: Francuska, Španija; oblika romba: Francuska; sa slikom strele: SAD, Kuba, Gvatemala, Honduras, Meksiko, Peru, Salvador.

Avionske nalepnice izdale su ove države (po azbučnom redu i po godinama): 1) Abisinija (XI. 1929); 2) Avganistan (1934); 3) Albanija (1932); 4) Alžir (II. 1933); 5) Aljaska (1932); 6) Angola (1936); 7) Andora (I. 1932); 8) Antigva (IX. 1929); 9) Argentina (1931); 10) Australija (1931); 11) Austrija (IX. 1926); 12) Afrika Ekv. Fr. (1927); 13) Afrika Južna (II. 1925); 14) Barbados (1932); 15) Belgija (1922); 16) Bolivija (1930); 17) Borneo (II. 1933); 18) Braziliya (1927); 19) Brunaj (1932); 20) Bugarska (1927); 21) Burma (1940); 22) Vatikan (1938); 23) Vel. Britanija (1920); 24) Venecuela (1929); 25) Gambija (1934); 26) Gvatemala (1931); 27) Gvineja Franc. (1926); 28) Gibraltarska (1931); 29) Grčka (1931); 30) Gvajana Fr. (1931); 31) Gornja Volta (1928); 32) Danska (1920); 33) Dancig (1923); 34) Egipat (1924); 35) Ekvador (1929); 36) Estonija (1924); 37) Zanzibar (1932); 38) Zlatna obala (1945); 39) Indija Brit. (1925); 40) Indija Port. (1930); 41)

Indija Hol. (1930); 42) Indokina (1929); 43) Irak (1922); 44) Iran (1927); 45) Irska (1922); 46) Island (1928); 47) Italija (1929); 48) Italijanske kolonije (1933); 49) Jamajka (1930); 50) Japan (1928); 51) Jegejsko o. (1931); 52) Johore (1929); 53) Jugoslavija (1923); 54) Kamerun (1937); 55) Kanada (1927); 56) Kedah (1931); 57) Kelantan (1930); 58) Kenija-Uganda (1927); 59) Kina (1930); 60) Kipar (1930); 61) Kolumbija (1923); 62) Kongo Belg. (1928); 63) Kostarika (1928); 64) Kuba (1930); 65) Kuvajt (1932); 66) Letonija (1927); 67) Liberija (1935); 68) Litva (1924); 69) Luksemburg (1930); 70) Madagaskar (1927); 71) Mađarska (1926); 72) Makao (1933); 73) Malajske države (1928); 74) Mančugo (1933); 75) Maroko (1919); 76) Martinik (1937); 77) Mauricijus (1931); 78) Meksiko (1927); 79) Memel (1921); 80) Mozambik (1932); 81) Montserat (1931); 82) Nemačka (1921); 83) Niger (1938); 84) Nigerija (1936); 85) Nikaragua (1929); 86) Novi Zeland (1930); 87) Nova Kaledonija (1934); 88) Norveška (1926); 89) Njufundland (1939); 90) Okeanija Fr. (1928); 91) Palestina (1934); 92) Panamski kanal (1930); 93) Papua (1938); 94) Paragvaj (1933); 95) Peru (1932); 96) Poljska (1928); 97) Portugalija (1934); 98) Rodezija Južna (1932); 99) Rumunija (1923); 100) Rusija (1922); 101) SAD (1927); 102) Salvador (1931); 103) San Marino (1933); 104) Sarska oblast (1928); 105) Sv. Vincent (1930); 106) Sv. Kits (1937); 107) Sv. Lucija (1931); 108) Sv. Kristof (1933); 109) Saravak (1931); 110) Senegal (1928); 111) Sijam (1931); 112) Sijera Leone (1932); 113) Sirija (1929); 114) Slonovska obala (1925); 115) Somalija (1929); 116) Somalija Ital. (1934); 117) Strets Settlements (1929); 118) Sudan Eg. (1921); 119) Sudan Fr. (1934); 120) Tanganjika (1930); 121) Tanger (1929); 122) Transjordanija (1930); 123) Treganu (1935); 124) Trinidad (1929); 125) Tunis (1929); 126) Turska (1926); 127) Urugvaj (1931); 128) Finska (1926); 129) Indži (1938); 130) Francuska (VIII. 1918); 131) Francuske kolonije (1934); 132) Haiti (1931); 133) Hedžas (1932); 134) Holandija (1920); 135) Hongkong (1931); 136) Honduras (1929); 137) Honduras Brit. (1929); 138) Cejlon (1928); 139) Čehoslovačka (1920); 140) Čile (1929); 141) Švajcarska (1929); 142) Švedska (1920); 143) Škotska (1929); 144) Španija (1923); 145) Filipini (1936).

Načini izrade. — U početku je izrada bila veoma primitivna; tako n. pr. u Liberiji je na plavom papiru stavljan mastilom natpis »AIR MAIL«; u Hongkongu 1932 godine na hektografu je izrađen natpis; u Indokini, za liniju Sajgon—Marselj nalepnice su bile izrađivane prosto u kaznenom zavodu.

U Jugoslaviji izdanje od 1924. c. bilo je izrađeno na francuskom jeziku, u tabacima od 54 komada, dužine 40 do 60 mm., sa natpisima u 6 različitih oblika, na tankom i debelom papiru.

Neobični tipovi. — U čehoslovačkoj prvo izdanje nalepnica iz 1922. g., na liniji Prag—

Pariz—Varšava—Štrasburg—London, imalo je 4 različita tipa. — Mozambik i Angola na liniji Kap—London imali su nalepnice, na kojima je bilo prazno mesto za upisivanje uplate za vazдушnu poštu, pa je sam činovnik stavljaio cenu. N. Zeland, na liniji Gisborn—Hastings imao je nalepnice na belom papiru sa crnim natpisom u tri reda; 6 pensa stajalo je na nalepnici za prenos pisma vazдушnom poštom, a osim toga plaćana je još normalna poštanska taksa. — Austriska izdanja iz 1928 i 1930 g. bila su otštampana na veoma tankom transparentnom plavom papiru.

Specijalnosti. — Četrnajest država imaju nalepnice u tet-bešu: Estonija, Kipar, Španija,

Brit. Indija, Brit. Gvajana, Madagaskar, Mauricijus, Sv. Vincent, Memel, Portugalija, Sarska oblast, Nemačka, Franc. Okeanija, Sv. Lucija (1931. g. na tabačićima od 4 komada — 2 sa jedne i 2 sa druge strane, bez gume).

Gvatemala od 1932. g. imala je u vertikalnom nizu od 5 komada: dva gornja komada u tamno-plavoj boji, a tri donja u svetlo-plavoj. — Jugoslavija 1947. imala je u tabacima levu stranu ljubičastu, a desnu u tamno-plavoj boji.

Krupnije greške: 1) Sudan 1931. sa »MIAL« mesto »MAIL« na 5 komada u trećem vodoravnom redu; ali, ove greške bile su ubrzo primećene i odmah povučene iz upotrebe, te je ušao u tečaj vrlo mali broj. — 2) Montserat 1930 g., tabačić od 9 komada, sa greškom »ANION« na mesto »AVION« na šestom komadu. — 3) Vel. Britanija 1923. g. jedan komad u tabaku u donjem redu bez »I« u reči »MAIL«. — 4) Australija 1929. g. bez natpisa »INAUGURAL FLIGHT«. — 5) Belgija 1927 bez »I« u reči »VLIEGTUC« i 1932. sa greškom »PAP AVION«. — 6) Abisinija 1931. sa

velikim »R« u »PaR«. — 7) Norveška 1928. a velikim »V« u »AVion«. — 8) Paragvaj sa »ARREO« umesto »AEREO«. — 9) Rusija 1922. sa greškom »Aerienue«; 1932. sa greškom »aviou«. — 10) Jugoslavija 1936. sa greškom »avion« pet puta u drugom vertikalnom redu u svakom polutabaku; 1933 sa malim »r« u »Par«; 1937. sa malim »r« u reči »Par« u gornjem horizontalnom redu tabaka; 1938. bez »i« u reči »avion«.

Izdanja u knjižicama. — Društva za vazdušni saobraćaj privatnog ili poluslužbenog karaktera nisu propuštala priliku da iskoriste nalepnice za svoje propagandne ciljeve i zbog toga su izdavala nalepnice u malim knjižicama. Među nalepticama, na praznim poljima ili na unutrašnjoj strani omota bile

su otštampane informacije, koje su se odnosile na cene, pravce putovanja.

Retkosti. — Kao najređe nalepnice možemo navesti: prvo izdanje Švajcarske iz 1922. g. od 11.000 komada sa natpisom u 3 reda »Mit Luftpost / Par poste aérienne / Con posta aerea«; — drugo izdanje Vel. Britanije iz 1920. sa 38.500 komada; — izdanje Slovenije iz 1924 g. sa slikom aviona i sa crvenim natpisom »Z. avionom / Par avion« na belom papiru, zupčane 12, štampane u tabačićima od 9 (3×3); — Rusija od 1922. sa francuskim natpisom »Envoyé par la / poste aérienne« na crvenom papiru; — Memel 1921. sa natpisom »Mit Flugpost« na zelenom papiru; — Danzig 1925. na zelenom papiru; — Švedska 1920. sa crvenim natpisom na plavom papiru.

Vlad. Prikic

Muzika i muzičari na markama

(Nastavak sa 190 strane)

ROUGET DE L'ISLE (1760—1836), vojni inženjer, komponovao je francusku himnu »marseljezu«, a osim toga i niz pesama (Francuska Z. 309—10). — *CH. GOUNOD* (1818—1893) poženjeo je veliki uspeh operom »Faust«. Živeo je jedno vreme u Engleskoj, gde je komponovao crkvenu muziku (Francuska Z. 600). — *J. MASSENET* (1842—1912) postigao je još veći uspeh svojim operama ispunjenim lirizmom: »Verter«, »Tais«,

»Manon« (Francuska Z. 548). — *E. CHABRIER* (1841—1894), pisao je operete, operu »Gwendline«, rapsodiju »Espana« itd. Bio je oduševljen Vagnerijanac (Francuska Z. 546). — *R. CARNICER* (1789—1851), španski kompozitor, pod italijanskim uticajem. Za vreme francuske okupacije Španije bio je na Minorki, gde je spremio dve opere. Bio je direktor opere u Barceloni, zatim u Madridu. Najbolje mu je delo »Kristifor Kolumbo«. Republika Čile slavi ga kao kompozitora svoje himne (Yvert 218). — *K. KREUTZER* (1780—1849), kompozitor opere »Noćni lager u Grenadi« (Baden Z. 55). — *J. RHEINBERGER* (1839—1901), organist i kompozitor,

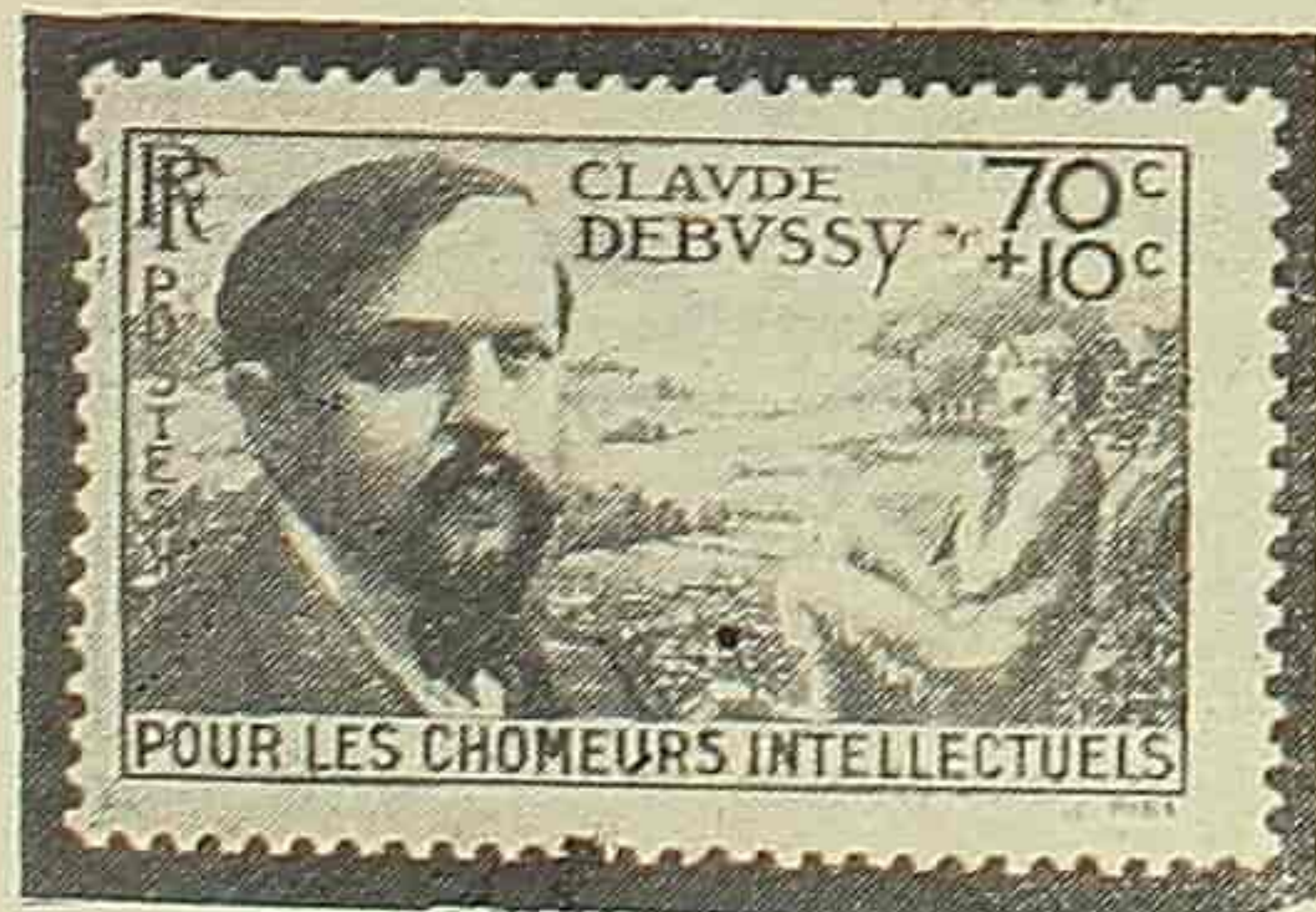
rođen u Vaduzu u Lihtenštajnu. Živeo je u Minhenu. Pisao je u glavnom dela za orgulje (Lihtenštajn Z. 140, 141, 143). — *H. WOLF* (1860—1903) učio je školu u Mariboru. Mnogo je cenio Vagnera i po njegovom savetu počeo je da piše pesme. Napisao je operu »Koredžidor« i mnoštvo pesama (Austrija Z. 340). — *J. GRUBER* (1855—1933), učenik Bruknera, komponovao je crkvene kompozicije i — operete (Austrija Z. 886). — *A. DIEPENBROCK* (1862—1921), imao je veliki uticaj na razvitak muzike u Holandiji. Religiozna, kamerna, scenska muzika za Sofoklovu »Elektru« (Holandija Z. 288). — Luksemburg je zastupljen sa dva kompozitora: *DICKS*, Edmond de la Fontaine (1823—1891) i *J. A. ZINNEN* (1827—1898), kompozitor nacionalne himne »Ons Hemecht« (Luksemburg Z. 435-8 i izdanje »Caritas« 1950).

Muzika američkog kontinenta nema velikih imena, ni de'la. Muzika Sjedinjenih Amer. Država je u glavnom naslede nemačkog poznog romantizma, što je razumljivo, kad se zna da su američki muzičari studirali u glavnom u Nemačkoj, *S. C. FOSTER* pisao je pesme, *J. P. SOUSA* (1854—1932), portugalsko-bavarskog porekla, pomorski kapelnik, pisao je marševe, lake opere i pesme; *V. HERBERT* (1859—1924), Irac iz Dablina, studirajući u Nemačkoj, oženio se bečkom operskom pevačicom, koja je angažovana za Metropolitan-operu, pa je tako dospeo u Nju-Jork. Tu je bio prvi čelista u operskom orkestru i pisao: koncerat za čelo, operete, operu »Natoma« (indijanski motiv). — *E. A. MAC DOWEL* (1861—1908), napisao je koncert za klavir, simfoniske poeme »Hamlet«, »Saraceni«, »Lamia« i klavirske kompozicije. — *E. NEVIN* (1862—1901) pisao je pesme i svite »U Arkadiji«, »Maj u Toskani« itd. (Yvert 418—22). — Brazilijanac *A. C. GO-*

MEZ (1836—1896), studirao je u Milanu, gde su mnoga njegova dela izvođena sa uspehom. Napisao je opere: »Il Cuarany«, »Salvatore Rosa«, »Marija Tudor« i dr. Napisao je kantatu »Kolumbo«, za Kolumbovu proslavu 1892. Pred kraj života bio je direktor konzervatorijuma u Pari (Yvert 307—10). — Njegov zemljak, MD. SILVIA, direktor konzervatorijuma u Rio de žaneiru, između ostalog, komponovao je nacionalnu himnu Brazila (Yvert 430). — T. CARRENO (1853—1917), ćerka ministra finansija, imala je mogućnosti da usavrši svoje sposobnosti kod najvećih učitelja SAD-a i Evrope i da postane virtuoz na klaviru. Napisala je manje kompozicije za klavir i jedan kvartet. Povodom prenosa njenih posmrtnih ostataka iz Nju-Jorka u Karakas izdala je Venecuela spomen-marku sa njenim likom (Yvert 208).

Iz komične opere razvila se opereta, komad prošaran muzikom i recitativnom, obično manje muzičke vrednosti. Ova vrsta muzike naišla je na dobar prijem u Beču. J. STRAUSS (1825—1899) pored toga što je bio »kralj valcera«, dao je i više popularnih opereta »Ciganin baron«, »Slepi miš«. Kako je on bio samo »Stimungs« muzičar, razumljivo je da nije imao uspeha u drugim muzičkim pravcima. — K. MILLOECKER (1842—1899) »udario« je u sentimetalne žice u svojim operetama »Đak prosjak«, »Siroti Džonatan«. — Ovde spada i C. M. ZIEHNER (1843—1922), takođe kompozitor opereta, manje popularan od one dvojice.

U vezi sa osnivanjem impresionizma u slikarstvu pokazala se težnja za stvaranjem sličnog pravca u muzici. Najbolji tumač impresionizma postao je C. DEBUSSY (1862

—1918). Studirao je u Parizu, posećivao je Rusiju dvaput. Napisao je operu »Pelej i Melisanda«, balet »Igra« i »Kama«, razna orkestarska dela, »Popodne jednog fauna«, dela za klavir. Počeo je operu »Pad kuće Ušera«, po Po-ovoj pripovetci. Umro je u Parizu, za vreme bombardovanja (Francuska Z. 425, 460). — M. de FALLA (1876), pod uticajem francuske moderne škole na bazi španske narodne muzike, komponovao je operu »Kratak život« balet »Trorogi šešir«, delo »U vrtovima Španije« i dr. Živi u Argentini (Z. 991). — G. ENESCU (1881), rumunski kompozitor, violinista i dirigent. Počeo je da uči violinu u četvrtoj godini, a u šestoj studira na bečkom konzervatorijumu. U 16. godini komponovao prvo delo »Poema

Romana«. Opera »Edip« 1936 prikazana je u Parizu. Kao solista putovao je po svetu. Vodio je jedno vreme nju-jorški simfoniski or-

kestar. Živi u Parizu (Rumunija Z. 1090—6).

Oslobodenjem od Španije formiraju se, početkom XIX veka države Južne Amerike. Komponuju se nacionalne himne: Argentina (Yvert blok 4, 5), Bolivija (Yvert 277—82 i blokovi 3 i 4, na kojima je objašnjen postanak himne). — F. A. Figueroa komponuje urugvajsku himnu (Yvert 535—9). Dominikanska republika (Yvert 62—66). Spomenuli smo već braziljansku i čileansku himnu. U Evropi Čehoslovačka slavi stogodišnjicu svoje himne »Kde domov muj?, komponovanu 1834 od F. J. Škroup-a (Z. 281—4). Početni taktovi poljske himne nalaze se na jednoj od maraka poljskog korpusa u Italiji. Francusku i norvešku himnu smo spomenuli kod kompozitora.

Najstariji oblik muzičkog izražavanja je hor (Belgija Z. 569, 575 i Zapadni Berlin »Obnova filharmonije« 1950).

Od najstarijih vremena duvačkih instrumenti služe za podvlačenje svečanih momenata (Bugarska Z. 461 »Proglašenje drugog bugarskog carstva« i Finska Z. 192). Osim za zabavu (Lihtenštajn Z. 223) muzika, odn.

instrumenti nalaze primenu u vojsci, raznim organizacijama, povodom proslave i pobeda (Dancig Z. 306. Rumunija Z. 520. Bugarska Z. 236, 254, 274, Nemačka Z. 593—4, 773, 831—6, 867, NDH Z. 80, 85, Rumunija Z. 611, 1144, Rusija Z. 257—8, 1271, Tuska Z. 922, Madarska Z. 538, 542, 647, 748, 819,

Kuba Yvert 125, Urugvaj Yvert 543—6).

Do pronalaska železnice postiljoni su trubama objavivali približavanje nekom gradu, odnosno polazak, kratkom veselom arijom. Jedna takva »kompozicija« nalazi se na marci »Wipa« (Austrija Z. 529). Postiljoni s trubom nalaze se na markama: Češki protektorat Z. 113, Srbija Z. 251, Rumunija Z. 1131.

Muzika je drug i prijatelj u nevolji: Belgija Z. 637; prijatelj dece: Holanska 327—331, Č. S. R. Z. 317.

Muzičare su ranije pomagali vladari i plemići, ljubitelji muzike, danas postoje razni fondovi. U spomen čuvenog violiniste Eugen Ysaye osnovan je u Belgiji »Muzički fond kraljice Elizabete« za pomaganje muzičara (Belgija Z. 462—4, 541—6, 598—9), Francuska Z. 294, 324; Luksemburg Z. 267, 276).

Različiti instrumenti su u upotrebi, počev od primitivnih urođeničkih (Belg. Kongo Yvert 172, Sev. Borneo Yvert 249, 266) pa do orgulja (Austrija Z. 775), violine koju

je Stradivari (1644—1737), kremonski majstor, doveo do savršenstva (Italija Z. 590), harfe (Zap. Berlin »Obnova šilharmonije« 1950), k'avira (Italija Z. 534).

Završavamo spomen našeg instrumenta,

koji je kroz vekove sačuvao našu narodnu misao i naše vekove — GUSLE (Jugoslaviја Z. 575, 577; Crna Gora Z. 164).

(kraj)

Л. ФИШЕР

Поштанска служба у старој Кини

(Извештај Марка Пола из 1302. године)

Познати средњовековни морепловац, Марко Поло рођен је у Венецији 1254. г. Отац му се звао Николо Поло, који је више пута боравио у Персији и у Кини. На једном таквом путу и Марко је пратио свога оца. Том приликом он је дуже време остао у Кини, путовао у Тибет, прокрстарио Бурму, па чак и Монголију. Савршено је говорио на седам наречја кинеског језика. 1292. године вратио се у своје родно место, Венецију, па је у њеној војсци учествовао у рату против Ђенове 1298. године и у поморској битци код Корчуле пао је у ропство. У ропству се нашао и ближе упознао са тада чувеним учењаком Рустичијаном де Пиза, коме је причао, а касније и диктирао своје утиске, доживљаје и успомене из Кине. Овај извадак, који овде доносимо, је из дела научењака де Пиза, у коме се налази под насловом „Di Marco Polo e degli altri viaggiatori veneziani“.

„Из града Цамбала, који је престоница кинеског великог кана, води више путева у унутрашњост његовог царства, у разне покрајине. Сваки је пут носио име покрајине, у коју је водио.

Упутили се ма на коју страну из Цамбала, наишли би, на удаљености сваких 25

миља, на један уред, који се на кинеском зове „намб“, што значи: пошта с коњима. Заправо је овај уред био поштанска постаја или станица, а кућа, у којој је она смештена, уређена је укусно и богато опремљена. Собе су размештене с најпотребнијим комфором и пружају сву удобност, која је преко потребна на путу. Кревети и лежаци пространи су и удобни, а кухиња првокласна. У сваком оваком уреду, односно постаји налазимо велики број курира и ордонанса, те огромне коњушнице са 300—400 снажних и чилих коња у приправности, да би у свако доба могли бити на расположењу царским куририма. Број коња је увек зависан од јачине саобраћаја на друму, на коме се станица налази.

Из појединих главних градова покрајина разграђавају се у разним правцима нови путеви, дуж којих такође наилазимо на овакве зграде, односно постаје, но с том разликом да је удаљеност постаја нешто већа, — од прилике 35—45 миља.

На свету не постоји још један владар, који би имао сличну, скоро савршено уређену поштанску службу, као што је им? кинески велики кан. На друмским постајама овог царства у употреби је око 300.000 коња, док броја станица износи 10.000 и што је најкарактеристичније, све су оне изврсно опскрбљене и опремљене, како с креветима, лежацима, посуђем и кухињом, тако и много којечим другим.

По упутству великог кана између појединих поштанских станица подигнуте су

мање зграде на удаљености једне од друге 3 миље, а око њих 30—40 кућа, у којима станују курири са својим породицама. Ови курири служе за преношење писмених или усмених порука, пошиљака или заповести. Сваки од њих је обавезан, приликом преношења порука или заповести да претрчи своју деоницу пута од 3 миље најбрже што може. Зато се за курире узимају здрави и брзи младићи, који су у стању подносити оваке напоре и бити у перманентној служби. Они у служби носе појасе, на којима су обешена звонца, да би већ из далека дали знак приближавања курира. У таквом случају их на идућој постаји већ очекује, приправан нов курир, који, преузевши поруку, наставља с трчањем на својој деоници од 3 миље, — све до следеће постаје. Ових курира има више десетина хиљада, који су на овај начин запослени у пространом царству великог кана, и они доносе, као што и преносе све вести, заповести, извештаје, поруке великог кана и његових покрајинских гувернера. Удаљеност пак, коју би иначе требало превалити за десет дана, они на овај начин преваљују за 24 сата.

Преношења вести на овај начин врши се само онда, када оне нису хитне природе. По себи се разуме, да велики кан има веома често хитних саопштења својим ближим и даљим покрајинским управитељима. У оваквим случајевима курири користе ко-

ње, и велики кан, на тај начин, у стању је да разашаље своје заповести за један дан чак и на удаљености 250—300 миља. И курири на коњима имају звонца, којима из далека објављују, да се нови курир с коњем спреми за пут.

У изузетним случајевима могу се путем ове службе преносити и приватне поруке. О преношењу ових порука воде се посебне белешке; то чине нарочити чиновници, запослени у поштанским станицама. Сви курири носе са собом специјалну картицу, у коју ови државни чиновници уписују време доласка, дакле, контролишу за које је време пренесена вест, а на њој врше и друге белешке.

Служба преношења вести великог кана стара је већ више столећа, а основао ју је један његов предак и она је стално усавршавана кроз више стотина година.

Овако гласи извештај Марка Поло из 1302 године. Из њега се може утврдити да је старокинеска поштанска служба употребљавала звонца за знак припремања курира, на супрот употребе поштанског рога у средњеевропској поштанској служби, као и то да је царству Далеког Истока већ у раном средњем веку било познато т. зв. „препоручено писмо“; сем тога су му били познати и други поштански административни прописи, који су усвојени у Европи тек у савременој поштанској установи, као модерна тековина.

Д. ИГЊАТИЋ

Филателија и Црвени Крст

У пропаганди политичких, културних и друштвених тековина филателија је несумњиво важан фактор. На пропаганди важних и обимних задатака, које Црвени Крст има у рату и у миру, филателија игра већ низ година видну улогу.

По ослобођењу није, међутим, много урађено са стране наших филателиста на пропаганди Црвеног Крста. Има и код нас филателиста, који обрађују тематску збирку поштанских марака Црвеног Крста. Такве тематске збирке морале би бити предмет посебних јавних изложака у данима, када се спроводи масовна пропаганда Црвеног Крста, — н. пр. у „Недељи Црвеног Крста“. На филателистичким изложбама у Загребу, Дубровнику, Риједи и Сарајеву видели смо тематске збирке марака или поједине марке Црвеног Крста. Ти излошци остали су више мање незапажени и нису могли постићи пун ефекат у пропагандном смислу, јер су приступачни скоро искључиво филателистима, док широј јавности остају непознати. Такви јавни пропагандни излошци постигли би двоструки циљ: пропагирали би филателију и, упоредо, извр-

шили би пропаганду на омасовљењу Југословенског Црвеног Крста.

Омладинска секција Земунске подружнице ставила је себи у задатак да приреди у „недељи Црвеног Крста“ изложбу марака Црвеног Крста, са намером да и на тај начин пропагира задатке Југословенског Црвеног Крста и Савеза Филателиста и да помогне на омасовљењу обе организације.

Већ давно, пре првог светског рата, издате су посебне емисије поштанских марака у корист Црвеног Крста. Тако видимо 1899. године марку Португалије. Доцније су и друге земље издавале посебне емисије поштанских марака са вишком у корист Црв. Крста. Тако наилазимо на марке Француске, француских колонија, Белгије и других држава из 1914. године. У почетку су скоро све те емисије марака биле истог основног типа франко-марака, које су у то време биле у промету. Тако, на пример, француске поштанске марке из 1914. године са вишком од 5 сантима у корист Црв. Крста имају познати цртеж се-

јачице са амблемом Црв. Крста и натписом „Croix Rouge“.

После првог светског рата видимо марке са пригодним цртежима. Тако, на пример, Француска већ 1918. године издаје марку са вишком у корист Црв. Крста са сликом санитетског брода и болничарке.

Са све већим развојем технике, поштанске марке постају све савршеније израде. Марке доносе слике и мотиве, који пропагирају и тумаче задатке Црвеног Крста. Исто тако доносе слике, које илуструју историју развоја Црв. Крста. Тако, на пример, швајцарске марке престављају оснивача Црв. Крста, Анри Динана. Исту слику доноси и белгиска марка из серије издате у почасти 75-годишњице оснивања Црв. Крста.

Познато је да је Анри Динан, швајцарски грађанин, дошао на мисао о оснивању једне међународне организације, која би се старала о рањеницима у рату, после битке код Солферина 1859. године. Тада је он и организовао прву добровољну групу помоћи од жена из тога краја, која је пружила помоћ рањеним борцима код Солферина. Овај догађај престављен је на финским маркама приликом 80-годишњице битке код Солферина.

Многи други догађаји, који су важни у историји развоја Црв. Крста, престављени су на пошт. маркама. Поред тога поштанске марке вршиле су и врше успешну пропаганду посебних задатака Црв. Крста. Видимо тако на поштанским маркама пропаганду заштите одојчади и деце, пропаганду здравствене службе, вакцина БЕ-СЕ-ЖЕ и др.

Предратна Југославија издала је неколико емисија поштанских марака у корист Црв. Крста. По мотиву, а не и по својој техничкој обради, најуспелија је марка, која представља Косовку девојку. Косовка девојка најбоље претставља основни задатак Црв. Крста: помоћ и негу рањеника у рату.

У нашој народној држави ФНРЈ издана је, почев од 1945. године, сваке године по једна емисија поштанских марака у корист Црв. Крста, и то редовно у „Недељи Црвеног Крста“, кад је обавезна франкатура поштанских пошиљака у унутрашњем промету тим маркама у корист Црв. Крста. У првој емисији из 1945. г. видимо цртеж бораца народно-ослободилачког рата, који носе рањеног друга; у позадини је географска карта ФНРЈ. Овај цртеж симболично претставља напоре наших народа у народно-ослободилачкој борби, када није било краја, села, планине, у којима се није наш народ с оружјем у руци супротставио непријатељу. На другој марци видимо главу детета, што претставља бригу наше народне власти и организације Црв. Крста за нашу децу. На доцнијим издањима видимо порушено село, што претставља бригу народних власти и Југословенског Црв. Крста о обнови наше ратом

порушене отаџбине. Последње, прошлогодишње, издање претставља бригу за наше најмлађе.

Међутим, шира тематска збирка марака Црв. Крста има да обухвати не само поштанске марке, већ и поштанске целине, које имају везе са радом и задацима Црв. Крста.

Из тематске збирке поштанских марака Црв. Крста можемо путем слика и цртежа на маркама реконструисати целокупну историју развоја међународне организације Црв. Крста. Али да би добили јасну слику свију огромних напора, које је чинио и чини наш Црвени Крст, потребно је да филателисти, сабирачи марака Црв. Крста, прошире своје поље рада и сабирања и на поштанске целине, које имају било какве везе са радом Црв. Крста.

За време првог светског рата Српски Црвени Крст био је посредник између српских ратних заробљеника, поробљене отаџбине и осталог света. Пошта из и за заробљеничке и концентрационе логоре долазила је и одлазила посредовањем Српског Црвеног Крста у Женеви. Несумњиво да су ове поштанске целине интересантан предмет сакупљања и оне дају тематској збирци Црвеног Крста посебан смисао и важност, јер сабирањем таквих поштанских пошиљака, филателисти, који обрађују тематску збирку марака Црв. Крста, прикупљају уједно и драгоцену грађу за историју херојских борби наших народа на очувању слободе и независности.

Нарочито у нашој новијој националној историји сабирачи поштанских целина и поштанских жигова имају изванредну прилику да обогате своје тематске збирке Црвеног Крста интересантним поштанским целинама. Поштанске карте и писма наших ратних заробљеника, затвореника концентрационих логора, упућена преко Међународног Црвеног Крста, писма грчке деце упућена преко Југословенског Црвеног Крста; све те поштанске целине чине филателистички објекат и уједно су документарни прилози за изучавање и тумачење наше новије националне историје и задатака, које је Југословенски Црвени Крст успешно извршио за наше народе и за нашу народну државу.

Ето, то је битни задатак филателиста, који обрађују тематску збирку Црвеног Крста, а у томе и таком раду састоји се и сарадња Савеза филателиста и Југословенског Црвеног Крста.

Podružnicama i pretplatnicima!

Mole se svi koji nisu platili dužnu pretplatu do kraja trećeg tromesečja 1951 g. da nam odmah pošalju na naš tek. rač. 104-903317

Са наше изложбе

Приђе ми на касу један посјетилац, враћајући се са изложбе и оклијевајући, рече: „Видео сам, друже, много лијепих марака и коверата, али бих могао рећи да нисам ништа видео“. Понудих га да сједне да мало поразговарамо и тако га окуражих, да настави: „За мене су оно само шарене сличице! Зашто немате никога да публику води и показује, па и да објасни чему служи то сакупљање, како се то ради, шта је вриједно веће пажње и т. д. Ето, ја сам наследио неке марке од пријатеља; има их од више држава и све их чувам у ковертама, а не знам шта бих и како почео са њима да радим. Мислио сам нешто ћу научити овђе, на изложби, али, ето, као да нисам ни долазио!“ — Код првих објашњења узео је нотес да записује моје одговоре, постављајући ми нова питања са све већим загријевањем. Купио је затим и дозове наше лутрије, па пригодну коверту са изложбеним жигом и бројеве нашег часописа, које смо имали на изложбеном шалтеру. Записао је адресу клуба и дан нашег састанка, да може доћи ради уписа у чланство. Оставио је на мене утисак тихог, скромног и бојажљивог радника, чије интересовање за филателију не извире из жеље за богаћењем или трговином, па сам

га позвао да ми дође и кући, да види моју збирку и да научи још нешто.

Посматрајући поједине посјетиоце, примјетио сам како се обзиру и прислушкују сваку ријеч и примједбу, које наши чланови, обилазећи витрине један другом узгред говоре. Било их је доста таквих, — али су, ето, дошли да виде, да нешто понесу са изложбе, па неки од њих и да постане наш нови члан.

А, руку на срце, ваља признати да и међу нама има добар број сабирача, који су на изложби први пут видјели многе ствари и научили пред оним витринама више него што би читањем маколике литературе. Зар и нама не би био користан водић кроз непозната поља филателистичке дјелатности, до којих до сада нисмо стигли или за које се нисмо опредељивали, — јер је недостајала побуда?!

Ни десет сликарских изложби не може да пружи онолико обиље у материјалу, колико једна смотра или изложба марака! А тамо ћете под сваком сликом наћи опис, име умјетника, цијену рада, па и водића кроз изложбу. — А ми нисмо стигли ни кратке описе да ставимо уз сваку витрину! Овај недостатак треба запамтити, да се не понови у будуће.

Z. Sabo

Znameniti ljudi na markama

ALECSANDRI, Vasile (1821 Bacau, Moldavija — 4. IX. 1890), čuveni rumunski pesnik. Učio je Parizu, a proveo je duže vreme i u Italiji. Prva njegova dela otštampana su 1840 g. u listu »Dacia literara«. Ona su privukla opštu pažnju i on je ubrzo postao popularan. Po naredenju vlade list je 1842 g. prestao izlaziti. — Alecsandri je obišao Moldaviju i Transilvaniju, skupljajući narodne priče i pesme; izdao ih je i dve knjige (»Poesii populare«). Godine 1844 postao je jedan od rukovodilaca rumunsko-francuskog pozorišta u Jašu. Napisao je za pozorište više pozorišnih komada. — Zbog učešća u pokretima 1848 g. bio je prisiljen da emigrira i živio je većinom u Parizu, sve do 1855 g. Tada se vratio u otaždbinu i godinu dana je izdavao svoj list »Romania Literara«. Godine 1859 naimenovan je za ministra spoljnih poslova na kome je položaju bio do 1860 g., a 1866 g. usled političkih promena napušta politiku. Godine 1864 učestvuje u osnivanju literarnog društva »Junimea« (Mladost) a 1867 g. u osnivanju Akademije Nauka u Bukureštu. Za poslanika je izabran 1879 g., a

od 1885 g. je ambasador Rumunije u Parizu. — Mnogo je pisao; bio je plodan pesnik. Bio je jedan od tvoraca nove rumunske poezije. Najснаžнији је u lirici. U njegovim pesmama

dolazi do izražaja blagost osećaja i divljenje prirodi. Kako u lirskim, tako i u epskim delima oseća se kod njega jak uticaj narodne poezije. Od njegovih ba'ada više njih predstavljaju majstorska dela, dok u svojim dramama deluje više načinom izlaganja. Za jednu od svojih oda dobio je u 1879 g. u

Montpellier-u veliku nagradu Društva latinskih jezika. »Despot Voda« 1880 g., »Ovidia« 1885 g., njegova dela prevedena su na više jezika.

Rumunija je izdala 1948 g. marku sa likom V. Alecsandri-a (Scott 412; Z. 1257).

AGRICOLA, Mikael (1508—1557 Turku, Finska), reformator Finske. Učio u Vitenbergu; na preporuku Luterovu odlazi na dvor kraja Gustava I. Radio je mnogo na širenju Luterove vere. Biskup u Turku. Pripisuje mu se u najveću zaslugu prevod na finski je-

zik Novog Zaveta (1548 g.) i psalma. Napisao je knjigu o obredima. U interesu svoje religije otišao je 1557 g. u Rusiju, ali ubrzo posle povratka umire.

Finska je izdala: 1933 g. U seriji dobrotvornih maraka, sa slikama finskih biskupa, u korist Crv. Krsta jednu marku sa slikom M. Agricole (Scott SP 13; Z. 182) i 1948 g., o 400-godišnjici objavljivanja njegovog prevoda Novog Zaveta, dve marke sa njegovom slikom na kipu i pri prevodenju N. Zaveta (Scott A 72; Z. 355—6).

AUDUBON, John James (1785 Aux Cayes, Haiti, — 1851 New York, U. S. A.). Neki lek-sikoni navode da je rođen u New Orleans-u 4. V 1780). Američki ornitolog. Vaspitavao se u Francuskoj; spremao se za slikara. Godine 1804 dolazi u S. A. D. na imanje svoga

da nađe izdavače za svoje crteže ptica. U Londonu izdaje »Birds of America« (Ptice Amerike), između 1827 i 1838 g. u 4 knjige sa 435 slika. Zatim u saradnji sa Mac Gillivray-em, koji je dao naučne podatke, dok je Audubon dodao opise i fabulu; izdaje u Edinburgu (u Vel. Britaniji) između 1831 i 1839 g. u 5 knjiga »Ornithological Biography (Ornitološka Biografija)«. Izvod iz Audubon-ovih dela dao je 1926 g. F. H. Herrick pod naslovom »Delineations of American Scenery and Character«. U saradnji sa John Bachman-om, pored manjih dela, otpočeo je i Viviparous Quadrupeds of North America«, koje je delo uspeo samo do pola da završi, a završili su ga njegovi sinovi J. J. i J. W. Audubon. U ovim godinama on je živeo u svojoj kući na reci Hudson, na severnoj strani ostrva Manhattan. Njegova kuća na Manhattan-u bila je 1932 g. otkupljena, da bi se očuvala kao muzej. »Audubon Societies« — Društva Audubon za studiranje i očuvanje divljeg života bila su organizovana širom S. A. D i sje-dinjena u »National Association Audubon Societies« (Nacionalno udruženje Audubon-ovih društava). »Bird Lore« je zvaničan časopis toga udruženja, a Georg Bird Grinnell bio je osnivač ovog pokreta.

S. A. D. su izdale 1940 g., u seriji naučnika, jednu marku sa slikom J. J. Audubon-a (Scott A 333).

ASHMUN, Jehudi (1794. Champlain — država New York — 1828). Pohadao je univerzitet, a zatim postao učitelj i izdavač kroz nekoliko godina. U međuvremenu se zainteresovao za Liberiju; 1822 g. otplovio je za tu koloniju, koju je našao u očajnom stanju, sa potpuno iscrpljenim rezervama hrane, lekova i opreme, a ljudi su bili do krajnosti oslabljeni i iznureni od groznice, i uz sve to u najvećoj opasnosti od verovatnog napada urođenika. Sa šakom svojih ljudi on odbija dva napada urođenika, zatim reorganizuje koloniju, preduzimajući potrebne i stroge mere,

oca, gde se bavi posmatranjem i proučavanjem ptica, vršeći sa njima eksperimente. Između 1808 i 1826 g. on živi većinom u Kentucky-u i nastavlja proučavanje života raznih ptica. Slika portrete, da bi se mogao izdržavati i duž Misisipija dolazi do New Orleans-a, gde je jedno vreme bio učitelj crtanja. Godine 1826 odlazi za Vel Britaniju,

koje su mu omogućile siguran uspeh. Bio je pisac i vojnik. Godine 1826 izdao je »History of the American Colony of Liberia 1821 o 1823« (Istorija američke kolonije Liberije od 1821 do 1823 godine).

Liberija je izdala 1949 g. jednu marku sa slikom J. Ashmun-a i njegovih ljudi (Scott A127).

Кроз филателистички свет

АРГЕНТИНА И УСТАШЕ

Аргентина, не само да је примила под своје окриље највеће непријатеље југословенских народа, већ им даје могућности и да се афирмирају у разним јавним манифестацијама. Избеглој усташкој влади, која је одговорна за тисуће невиних живота, која је завела у црно небројене породице, која је затрла читаву насеља, која је учинила југословенским народима више зла него ли сви други непријатељи, — дата је могућност у Аргентини да изда чак и своје поштанске марке.

„L'Echo de la Timbrologie“ у свом мајском броју уврстио је међу остале државе и неку нову државу хрватску и објављује њене поштанске марке: „Хрватска влада у изгнанству шаље нам серију марака израђену у Аргентини поводом десетогодишњице ослобођења. Коминике тврди да те марке важе за франковање на ослобођеном делу хрватске територије и да су послате у Берн сходно прописима Светског пошт. савеза.“ Поред тога овај лист је донео и слику марке, на којој је натпис „Nezavisna država Hrvatska“ и јубиларни датуми: „10. IV. 1941“ и „10. IV. 1951“.

Ко је кога у овој работи надмашио? Аргентина, члан О. У. Н., као заштитник ових крвожедних зверова у људској кожи, или овај француски лист, који се бори противу непотребних, спекулативних и других за фалителите штетних издања, а у своје ступце, међу издања правних држава ставља и ову нову државу без територије са њеном крвничком владом избеглом у Аргентину од праведног гњева југословенских народа?!

Зар уредништву тога листа нису познате правне државе и поштанске управе, које имају права на издавање и употребу марака у Светском пошт. савезу?! Зар једај лист француског народа, некада носилац заставе слободе на челу народа, који се, као и југословенски народи, борио против фашистичких поробљивача и њихових помагача у прошлом рату, — може да протежи марке највернијих слугу Хитлера и Мусолинија, најгорих непријатеља најискренијих пријатеља француског народа још из првог светског рата?! — Да ли овај лист ради то заиста из непознавања ствари или из каквог другог мизернијег разлога?!

НОВЕ МАРКЕ У АУСТРАЛИЈИ

У јуну биће издане две спомен марке поводом прославе стогодишњице открића злата у Аустралији и оснивања колонија Викторија.

СТОГОДИШЊИЦА МАРАКА У КАНАДИ

За прославу стогодишњице канадске поштанске марке, 24. септембра 1951., биће

пуштене у течај четири марке са сликама, које ће показивати разлику између некадашњег (пре 100 година) и данашњег стања: на железницама, лађама, на поштама (поштански ковчежић и поштански авион) и репродукцију марке из 1851. године.

НОВА ФРАНЦУСКА ИЗДАЊА

Француско министарство пошта објавио је за јуни ова издања:

1) За 4. јуни „серију великих људи XIX. века“. Ове су марке биле од 2. јуна у продаји на шалтерима пошта у Паризу, Сен-Моризону, Сен-Леонарду и Ајачију. До 10. јуна биле су продаване само целе серије, а од 11. је слободна продаја појединачних вредности. Марке су са доплатком. Међу сликама налазе се: A. de Musset, Delacroix, Gay-Lussac, Surcouf, Talleyrand, Napoleon I.

2) 11. VI. биће у част ветеринарске медицине издата једна марка од 12 фр. са сликом школе у Алфору и са сликама: E. Nocard-a, H. Bouley-a и J.-B. A. Chauveau-a.

3) 18. VI. биће у част војне медицине издата једна марка од 15 фр. са сликом Вал де Граса и са сликама: Piqué-a, Rous-sin-a и Villemin-a. Пустиће се у продају од 17. јуна у привременој пошти у Вал де Грасу, где ће се одржати међународни конгрес војне медицине и фармације.

4) 25. VI. издаће се једна марка од 15 фр. у спомен отварања Народног музеја француског сликарства у Епиналу, са сликом Св. Николе.

Са приватне стране сазнаје се да ће 23. VI. бити издата једна марка од 30 фр. са сликом Арбоа.

КОРЊАЧА ТОНГЕ

Краљица Тонге Салота, чију смо слику видели на маркама издатим 1. XI. 1950. (В. бр. 2 „Филателисте“ за 1951. годину), посетила је филателистичко друштво у Аукланду. Том приликом претседник друштва одржао је говор, у коме је, природно, говорио и о маркама Тонге. Као што је познато, на тим маркама је водознак „корњача“, о којој је такође било речи. Тај водознак је потекао од једне праве морске корњаче. Ту дивну морску корњачу поклонио је краљици капетан Кук при њеној посети острву. Временом, урођеници су корњачи указивали велике части и уздигли је на ранг шефа државе. На молбу конференсије краљица је изјавила да је корњача још у животу.

ИМПЕРАТОР НАПОЛЕОН I.

НА МАРКАМА РЕПУБЛИКЕ ФРАНЦУСКЕ

Међу историским личностима XIX. века у серији марака, које је француска пошта

ових дана издала, да би им овековечила успомену као заслужним људима, налази се на вредности од 30+10 фр. слика императора Наполеона I. (1768—1821), који је као генерал револуције укинуо републику и сео на престо првог императора Француске. — Дакле, после 130 година његову слику доноси република — као великог човека XIX. века.

ПРОФ. АЛФРЕД КОСМАН УМРО

Чувени аустриски уметник на изради марака, оснивач бечке школе за бакрорез, умро је 31. марта 1951. у 81. години. Он је директно или индиректно, преко својих ученика, дао најлепше аустриске марке. У издању државне штампарије, пре извесног времена, изишло је једно његово мало дело намењено филателистима: „Die Magie des Kupferstiches“.

СМРТ АХИЛА УВРЕ-А

Познати француски уметник на изради марака, који је дао цртеже и гравирао више марака Француске и њених прекоморских крајева, напрасно је умро у Ници 2. априла 1951. он је, између осталог, зборац марака: „Жак Картије“ из 1934. г., „За спас расе...“, „Адер“, „Ла Фонтен“ и серије ваздушне поште „Авион над Паризом“.

ПОТСТРЕК НА ЈЕДНУ НОВУ СПЕЦИЈАЛНУ ЗБИРКУ

Поводом 500-годишњице од рођења Христифора Колумба издала је Италија једну спомен-марку са сликом Колумбовог искрцавања на америчко тле, — према једној фресци у капели у дуждевој палати у Беневизи.

Христифор Колумбо рођен је у Беневизи, а у служби шпанског краља открио је нови континент — Америку.

У нади да ће овим поводом угледати свет многа издања европских и америчких поштанских управа, филателисте су спремне да отпочну једну нову специјалну збирку, у коју би унели не само нове марке, већ и све раније издате разним поводом у вези са открићем Америке и са главном личношћу Христифором Колумбом.

А.

ФИЛАТЕЛИСТИЧКО ТРЖИШТЕ У САД

У једном од својих последњих бројева „L'Echo de la bourse“ даје преглед филателистичког тржишта у САД. У том прегледу лист даје податке о последњим јавним продајама поштанских марака у Њујорку, које су показале да се у САД у главном интересују за старе поштанске марке Јужне Америке. Врло добру цену постигле су марке Бразилије, Чилеа, Перуа и

др. Исто тако добру цену постигле су и прве марке Француске. Живо интересовање показује се и за марке немачких и италијанских државница, а исто тако и авионских марака, нарочито првих летова.

Што се тиче нових марака, интерес је слабији, а огромне количине марака, примљене из Европе после ослобођења, још увек су терет за тржишта. Као и увек, у САД велика се пажња поклања такозваним „First Day Cover“-има, нарочито ако су коверте уметнички обрађене.

Извоз масовних марака (Massenware) из Европе отежан је засићеношћу тржишта ковертићима од 100, 200 и више разних марака.

М. Јањић

УВОЗ-ИЗВОЗ ПОШТАНСКИХ МАРАКА ЗА ВЕЛ. БРИТАНИЈУ

Према обавештењу британског министарства трговине од 26. IV. 1951. за увоз и извоз поштанских марака и филателистичког прибора од 1. маја 1951. ступиће на снагу извесне олакшице.

Увоз таквих пошиљака без даљнег је допуштен, у колико се за њих не повлачи нити какво плаћање, нити макаква друга одштета.

У служби размене или трговине (ове последње с изузетком ниже означених земаља) допуштене су исто тако пошиљке те врсте, али морају бити адресоване на

British Philatelic Association Limited,
3 Berners Street, London W. C. 1.

са приложеним рачуном са детаљисаним подацима вредности и ознакама врсте компензације (размена, плаћање у готовом). Ако треба да уследи плаћање у готовом, British Association ће рачун оверити и с овим ће увозник моћи да регулише дуг према прописима о девизама.

Изузете су од слободног трговинског прмета нове поштанске марке ових земаља. Албаније, Аргентине, Боливије, Бугарске, Канаде, Костарике, Немачке, (руске зоне), Доминиканске републике, Екуадора, Француске Сомалије, Гватемале, Хаитија, Хондураса, Ирана, Јапана, Југославије, Колумбије, Кореје, Кубе, Либерије, Мексика, Никарагве, Панаме, Филипина, Пољске, Румуније, Салвадора, Тангера, Чехословачке, Мађарске, САД, СССР и Венецуеле. Иста ограничења важе и за употребљене марке, ако су сопственици из тих земаља.

Противправан увоз марака и филателист. прибора биће кажњаван новчаном казном; пошиљке ће бити у таквим случајевима конфисковане.

Извоз је за све земље, изузев оних Commonwealtha (осим Канаде), допуштен само са одобрењем British Philatelic Association, које у име министарства трговине врши надзор над увозом и извозом поштанских марака и другог филател. прибора.

ИЗ ШВАЈЦАРСКЕ

Величина издања марака за овогодишњи народни фестивал износи 160.000 серија. Ово је најмање издање од до сада издатих марака за ове прилике. Према томе може му се предвидети добар пласман међу пожељним издањима.

ИЗ ХОЛАНДИЈЕ

Службене марке од 2 и 4 сант. (Цумшт. бр. 17 и 18) за Међународни суд правде имају у изглед добру будућност. Оне су пре кратког времена замењене једним издањем са новим цртежем и, после осмемесечног течаја, не могу се више добити. У Холандији цена им је већ четири пута већа од номиналне.

Вредност од 12 сант. (Цумшт. бр. 237), из серије франко-марака у течају, пре кратког времена издата је у измењеној боји. Вредност у ранијој боји, како употребљена, тако и неупотребљена, има изгледа на добро пласирање на тржишту марака.

ИЗ ФРАНЦУСКЕ

Због промене поштанске тарифе скоро издате марке од 15 фр. са сликом Св. Јована Ласалског (издате 30. IV. 1951) и од 25 фр. за текстилну индустрију (издате 9. IV. 1951) немају изгледа на већу употребу (као такса за писма и дописнице за иностранство). С обзиром на то препоручује се благовремено снабдевање овим маркама како употребљеним, тако и неупотребљеним.

Наше **МАРКЕ**

МАРКЕ ЗА НАРОДНИ УСТАНАК СРБИЈЕ

У вези обавештења о овим маркама за прославу десетогодишњице народног устанка у Србији, које смо донели на стр. 201 у бр. 6 под „Марке за 7 јули“, доносимо слике тих марака.

Натписи на маркама: „УСТАНАК У ЦРНОЈ ГОРИ / 13 VII 1941—1951 / ФНР ЈУГОСЛАВИЈА“.

Боја марке од 3 дин. црвена, од 5 дин. зелено-плава. — Величина марака уобичајена за пригодне марке; прва је усправног, друга положеног правоугаоника. — Зуп-

МАРКЕ ЗА НАРОДНИ УСТАНАК У ЦРНОЈ ГОРИ

У вези решења Бр. 5250 од 17. III. 1951. (објављеног на стр. 115 у бр. 4) издаће се поводом прославе десетогодишњице народног устанка у Црној Гори две пригодне марке: од 3,— и од 5,— дин. на дан 13. јула 1951.

Цртеж за марку од 3 дин. израдио је Слободан Гарић, академски сликар из Београда; претставља лик народног хероја Саве Ковачевића. — Цртеж за 5 дин. израдио је Милан Лехнер, графичар из Београда; симболично претставља народни устанак у Црној Гори.

чање чешљасто.

Израда у бакротиску у штампарији „Југославија“ у Београду. — Гумирање и перфорација извршене у Заводу за израду новчаница у Топчидеру.

Величина издања: 500.000 ком. од 3 дин. и 300.000 ком. од 5 дин.

МАРКЕ ЗА НАРОДНИ УСТАНАК У БОСНИ И ХЕРЦЕГОВИНИ

У вези решења Бр. 5250 од 17. III. 1951 издаће се поводом прославе десетогодишњице народног устанка у Босни и Херцеговини две пригодне марке: од 3,— и од 5,— дин. на дан прославе 27. јула 1951.

Цртеж за марке од 3 дин. израдио је Милан Лехнер, графичар из Београда, према фотографији; претставља лик народног хероја Симе Шолаје. Цртеж за марку од 5 дин. израдио је Ото Антонини, академ. сликар из Загреба; симболично приказује народни устанак у Босни и Херцеговини.

На обема маркама стоје натписи: „УСТАНАК У БОСНИ И ХЕРЦЕГОВИНИ / 27. VII. 1941—1951 / ФНР ЈУГО-

СЛАВИЈА“ и „Дин.“ на првој у ћирилици, на другој у латиници.

Боја марка: од 3 дин. црвена, од 5 дин. сиво-плава. — Величина уобичајена за пригодне марке; обе у усправном правоугаонику. — Зупчање чешљасто.

Израда у штампарији „Југославији“ у Београду. — Гумирање и перфорација извршене у Заводу за израду новчаница у Топчидеру.

Величина издања: 500.000 ком. од 3 дин. и 300.000 ком. од 5 дин.

МАРКЕ ЗА НАРОДНИ УСТАНАК У ХРВАТскоЈ

У вези решења Бр. 5250 од 17. III. 1951 издаће се поводом прославе десетогодишњице народног устанка у Хрватској две

пригодне марке: Од 3,— дин. и од 5,— дин. на дан прославе 27. VII. 1951.

Оба цртежа израдио је Фердо Бис, академ. сликар из Загреба. На цртежу марке од 3 дин. престављен је споменик народном хероју Марку Орешковићу у Потсуседу крај Загреба (рад вајара Вање Рада-

уша), а на цртежу марке од 5 дин. је споменик „Пренос рањеника“ у Загребу (рад вајара Антуна Аугустинчића).

На маркама су натписи у латиници „ФНР ЈУГОСЛАВИЈА“ (на првој у дну, на другој у врху слике), „УСТАНАК У ХРВАТскоЈ“ окомито на левом рубу, „27 VII 1941—1951“ окомито на десном рубу.

Боја марке од 3 дин. смеђе-карминасто-црвена, а од 5 дин. тамна зелено-плава. — Величина уобичајена за пригодне марке. Обе облика усправног правоугаоника. — Зупчање чешљасто.

Штампане у штампарији „Југославији“ у Београду. — Гумирање и перфорирање извршени у Заводу за израду новчаница у Топчидеру.

Величина издања: 500.000 ком. од 3 дин. и 300.000 ком. од 5 дин.

ПРИГОДНЕ МАРКЕ ЗА ВАЗДУШНУ ПОШТУ ЗА СКУПШТИНУ МЕЂУНАРОДНЕ УНИЈЕ ПЛАНИНАРА

Према решењу Главне дирекције пошта Бр. 9900 од 22. VI. 1951. пустиће се у те-

чај 7. и 13. VII. 1951. пригодне поштанске марке за ваздушну пошту — три вредности — поводом скупштине Међународне уније планинара, која ће се одржати на Бледу у јулу 1951 године.

Те три вредности су: 1) од 3,— дин.

ружичасте боје са мотивом Копаоника (Србија) и са натписом „50 ГОДИНА ПЛАНИНАРСТВА У СРБИЈИ“ у ћирилици; — 2) од 5,— дин. плаве боје са мо-

тивом Триглава (Словенија); — 3) од 20,— дин. зелено-маслинаста са мотивом Калника (Хрватска) и са натписом „75 ГОДИНА ПЛАНИНАРСТВА У ХРВАТскоЈ“ у латиници. — На свима маркама стоји натпис великим словима латиницом U.L.A.A. — 1951“, што преставља скраћеницу службеног назива ове скупштине на француском језику.

На горњем делу слике сваке марке налази се авион као симболични знак за употребу ових марака за франкирање авионских пошиљака.

Марка од 3 дин. пушта се у течај 7. јула, а оне од 5 и 20 дин. 13. јула 1951. Продаваће се у свим већим поштама у земљи, а за франкирање пошиљака важиће неограничено време, односно до доношења решења о њиховим повлачењу.

Цртеже израђује Сретен Грујић, графичар из Београда, према фотографијама. Величина уобичајена за пригодне марке. Штампана у штампарији „Југославија“ у Београду. Перфорација и гумирање у Заводу за израду новчаница у Топчидеру.

ПРИГОДНЕ МАРКЕ ЗА ПРВО СВЕТСКО ТАКМИЧЕЊЕ ПАДОБРАНАЦА

Главна дирекција пошта решењем својим Бр. 10.751 од 12. VII. 1951. одобрила је да се за I. светско такмичење падобранаца на Бледу од 16—20. VIII. 1951. отштампа пригодна авионска марка од 6 дин. и прештампа редовна авионска марка од 50 дин. у другој боји.

Цртеж на првој марци претставља падобранце са разапетим падобранима у паду и један авион. На горњем делу марке, лево је натпис „I. СВЕТСКО ТАКМИЧЕЊЕ ПА-

ДОБРАНАЦА 1951“ у црвеној боји у латиници.

Боја прве марке тамно-карминаста, друге кобалт-плава.

Димензије одговарају маркама редовног издања за ваздушну пошту, с тим да прва буде усправна.

Израда у бакротиску у Заводу за израду новчаница у Топчидеру; перфорација чешљаста. Тираж: 100.000 од 6 динара, 30.000 од 50 динара.

Пустиће се у течај 16. VIII. 1951. Продаваће се само на пошти у Бледу за време трајања такмичења; за франкирање поштанских пошиљака важиће неограничено време, односно до доношења решења о повлачењу.

PRIGODNE MARKE POVODOM VELIKIH GODIŠNJICA KULTURNO ISTORIŠKE PROŠLOSTI

Prema rešenju Glavne direkcije pošta Br. 10.980 od 17. VII. 1951. puštiće se 9 septembra 1951. u tečaj serija poštanskih maraka povodom 400-godišnjice slovenačke knjige, 500-godišnjice rođenja pesnika Marka Marulića i 600-godišnjice Dušanovog zakonika.

Jedna serija ovih maraka sadrži 3 vrednosti:

1) marku od 10 dinara tamne zelene boje, sa slikom Primoža Trubara i natpisom u latinici »SLOVENSKA KNJIGA«, oznakom godina »1551—1951« i u krugu, levo i desno od glave, sitnim slovima napisano »PRIMOŽ TRUBAR«. U oba donja ugla u kvadratićima su oznake vrednosti, a između njih »FNR / JUGOSLAVIJA« u latinici.

2) marku od 12 dinara narandžasto-smeđe boje, sa likom Marka Marulića, pesnika dal-

ДОБРАНАЦА 1951“, а на доњем лево ознака вредности са „ДИН“ — све у латиници. Натпис „ФНР ЈУГОСЛАВИЈА“ исписан је при врху марке латиницом, а у дну ћирилицом. Овај цртеж израдио је Сретен Грујић, графичар из Београда, по марци од 5 динара из серије Ваздухопловног слета у Руми 1949. године.

За другу марку од 50 дин. цртеж редовне авионске марке са сликом Бледа, са претиском „I СВЕТСКО ТАКМИЧЕЊЕ ПА-

matinskog i natpisom u latinici iznad glave »Marko Marulić« u latinici, sa oznakom godina »1450—1950«. Ispod slike je sve kao i kod marke od 10 dinara.

3) marku od 20 dinara ljubičasto-plave boje, sa likom cara Dušana, koji drži u rukama zakonik i geografsku kartu njegove carevine. U vrhu slike je natpis »DUŠANOV ZAKONIK«, niže oznaka godina »1349—1949«; ispod slike su oznake vrednosti i natpis isti kao i kod prethodnih, samo u ćirilici.

Marke od 10 i 12 din. štampane su u količini od 200.000, a od 20 dinara u 60.000 komada.

Marke su izradene prema crtežu Dr. Pavla Gavranića, akademskog slikara iz Zagreba i po bakrorezu Tanasija Krnjajića, gravera iz Beograda.

Veličina maraka je uobičajena za prigodne marke, a perforacija češljasta.

Ove marke prodavaće se po svima većim poštama do utroška, a za frankiranje važiće na neograničeno vreme odnosno do donošenja novog rešenja o njihovom povlačenju iz tečaja.

ПОВЛАЧЕЊЕ ИЗ ТЕЧАЈА ПРИГОДНИХ МАРАКА ИЗ 1949 И 1950 ГОДИНЕ

По решењу Главне дирекције пошта бр. 9700 од 18. VI. 1951:

I.) Пригодне поштанске марке пуштене у тецај у току 1949 и 1950 године, а за које нису у решењима одређени рокови франкатурне важности повлаче се из тецаја стим да се са истим могу франкирати поштанске пошиљке закључно до 31. јула 1951.

II.) По овом решењу престаје франкатурна вредност 1. августа 1951 ових пригодних марака:

1) издатих о петогодишњици НР Македоније (3, 5 и 12 дин.)

2) издатих о петогодишњици НР Македоније (3, 5 и 12 дин. за авионску пошту).

3) за 75-годишњицу Светског поштанског савеза (3, 5 и 12 дин.)

4) стогодишњица железница (2, 3, 5 и 10 дин. и блокови за авионску пошту од 10 дин.)

5) Аутопут. Београд—Загреб (2, 3 и 5 дин.).

6) 1 мај 1950 (3, 5, 10 и 12 дин.)

7) Дечја недеља 1950 (3 дин.)

8) Ваздушни слет у Руми (2, 3, 5, 10 и 20 дин.)

9) Шаховска олимпијада (2, 3, 5, 10 и 20 дин.)

10) Загребачки велесајам 1950 (3 дин.)

11) Дан морнарице (2, 3, 5, 10, 12 и 20 дин.)

ГРЕШКА НА МАРКИ ОД 0,50 ДИН. ИЗ ПАРТИЗАНСКЕ СЕРИЈЕ

Из новосадске подружнице СФС послали су нам две поништене марке из партизанске серије од 0,50 динара, на којима недостаје део цртежа у виду окомите беле мрље висине преко 10 мм а ширине 2 мм, а која се простире од главе партизана до дна цртежа (види слику). — С обзиром да ова грешка није на свима до сада нађеним маркама подједнаке величине, вероватно је настала постепено, док није запажена од ревизора и замењена исправном плочом.

М. В.

ОСОБЕНОСТИ НА МАРКАМА ФНРЈ

ЈАКО ПОМЕРЕН ПРЕТИСАК

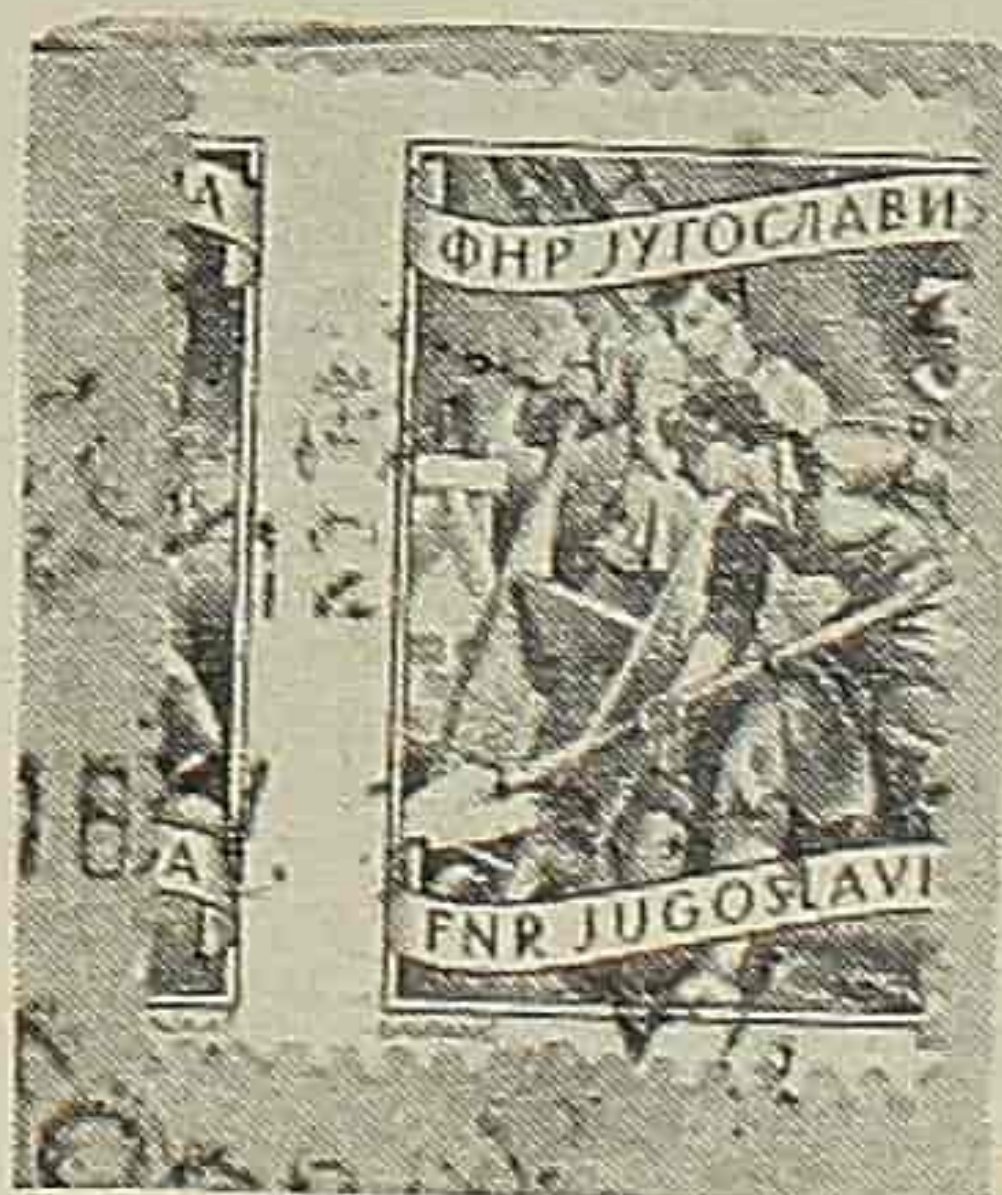
Чланица друштва „ВРАЧАР“, Драга Ратарац из Београда приказала је једну у-

потребљену марку од 3 дин. црвене боје са јако помереним претиском у страну, тако да је „Ф“ (у ћирилици и латиници) дошло са десне стране.

ЈАКО ПОМЕРЕНА ЗУПЧАЊА

1) Члан СФС Цветко Стефановић приказао је једну марку од 3 дин. из редовне серије франко-марака у тецају са јако по-

мереним зупчањем у вертикалним редовима.

2) Чланица друштва „Врачар“ Драга Ратарац приказала је марку од 2 дин. из пригодног издања поводом сазива Уставотворне скупштине („Југоф.“ бр. 136) са јако помереним зупчањем у вертикалним редовима.

НАБОРИ НА МАРКАМА

М. О. Недучин из Кикинде приказао је један вертикални низ парова порто-марака од 10 дин. („Југоф.“ бр. 14) из 1—5 реда (бр. 1, 2—11, 12—21, 22—31, 32—41, 42 у табаку) са наборима преко 1 и 11 и преко 32 и 42 марке.

ОТИСАК ЗАГЛАВАКА НА МАРЦИ

М. О. Недучин из Кикинде приказао је једну марку од 3/8 дин. неранцасте боје, на којој је остао јасан отисак заглавка испод последња три слова у речи „Југославија“ у латиници. Сем тога, горња црта за поништавање старе вредности је врло танка.

ГРЕШКА КОД МАРКЕ ОД 2.— ДИНАРА ИЗ ПАРТИЗАНСКЕ СЕРИЈЕ

Један члан новосадске подружнице нам је доставио марку од 2.— динара црвене боје из партизанске серије, на којој се на коси Маршала налази знатна бела мрља у виду белог цвета (види слику). Ова је вероватно грешка настала случајно, јер нам до сада није познат дупликат од исте.

ПОРТО МАРКЕ НЕДЕЉЕ ЦРВЕНОГ КРСТА ИЗ 1950 ГОДИНЕ СА БЕЛИМ КРСТОМ

Од једног члана СФ Македоније смо примили порто марке прошлогодишњег црвеног крста од 0.50 динара смеђе боје, на којима недостаје црвени крст. — Поводом тога нам јављају, да је пронађен један арак ових марака, на којима свега 20 комада (два доња реда) су остала са белим крстом, пошто је код треће фазе штампе један арак погрешно стављен у машину (за

2 реда ниже од слога са црвеним крстима) те су тако та два доња реда остала непрештампана.

НЕЗУПЧАНЕ МАРКЕ ОД 2.— ДИНАРА ИЗ НАШЕ СЕРИЈЕ „ПРИВРЕДА“

Члан новосадске Подружнице Д-р П. С. је наишао у бифеу туристичког места Подкорен (Словенија) приликом куповине разгледница на остатке незупчаног арка марке од 2.— динара из наше нове серије са мотивима из привреде. — На његов упит добио је објашњење, да су марке требо-

вали на пошти и да им је незгодно што арак није зупчан, јер тако морају марке цепати или маказама резати. — С обзиром да је преостало свега 5—6 комада још непродатих марака, што је д-р С. преузео, верује се, да је скоро цео табак утрошен за франкатуру писама и разгледница.

ЈОШ ЈЕДНА РЕТКОСТ — МАРКА ОД 12.— ДИН. ИЗ ПРОВИЗОРНЕ СЕРИЈЕ СА ПРЕТИСКОМ „ФНР ЈУГОСЛАВИЈА“

Друг М. Вернер из Новог Сада нам је послао оригиналан коверат — препоручено писмо предато из Винковаца за Загреб, на којем је налепљена једна марка од 12 динара из партизанске серије са обрнутим претиском ФНР ЈУГОСЛАВИЈА (види слику). Ово је до сада једини познати примерак ове реткости, која је настала вероватно услед обрнуто улепљене марке код крпљења табака пре прештампавања новим називом државе.

МАРКА ОД 3 ДИНАРА ИЗ ПАРТИЗАНСКЕ СЕРИЈЕ СА ПРЕТИСКОМ „ФНР“ БЕЗ ВОДОПАДА

Primili smo od jednog člana SFS vodoravni par marke od 3 dinara crvene boje sa pretiskom FNR na kojoj (druga marka iz

tabaka od 100 komada) je verovatno usled ozledjenja ploče izostala sredina crteža, pa je umesto njega ostala bela mrlja, kao da je čitav crtež (Jajce sa vodopadom) izbrisan (vidi sliku).

МАРКЕ ОД 6 ДИНАРА СА СЛИКОМ МАРШАЛА ТИТА СА ЈАКИМ НАБОРОМ ХАРТИЈЕ

Iz Podružnice SFS Novi Sad dostavili su nam okomiti par marke sa slikom Maršala Tita iz naše druge redovne serije od 6 di-

nara ljubičaste boje, na kojima se nalaze dva paralelna nabora hartije (vidi silku).

ДЕЛОМ ИЗОСТАЛА ЗУПЉАЊА КОД МАРКЕ ОД 3 ДИНАРА ЦРВЕНЕ БОЈЕ СА ПРЕТИСКОМ „ФНР“

Iz Podružnice Novi Sad dostavljeno nam je nekoliko veoma lepih primeraka delom nezupčanih maraka od 3 dinara crvene boje sa pretiskom „FNR“ čije slike niže donosimo, i to:

1) desna strana sa pomerenim zupčanjem koso — usled nabora hartije, sa desne uspravne strane arka.

2) desna uspravna strana arka sa delom izostalim zupčanjem usled nabora hartije.

3) levo nezupčana marka iz prvog uspravnog reda arka.

4) 100-ta marka iz tabaka na kojem je desni donji ugao arka previnut prema unutrašnjoj strani, te je tako ova marka ostala delom nezupčana.

PORTO MARKA OD 3 DINARA LEVO NEZUPČANA

Drug M. Verner iz Novog Sada poslao nam je prvi okomiti red porto maraka od 3 dinara zelene boje, koje su sa leve strane ostale nezupčane (vidi sliku)

ПРИГОДНИ ЖИГОВИ

ПРИГОДНИ ЖИГОВИ ЗА ПРОСЛАВУ НАРОДНИХ УСТАНАКА

По одобрењу Главне дирекције пошта Бр. 9179 од 11. VI. 1951. биће о данима

прославе народних устанака употребљавани специјални пригодни жигови у седиштима

народних република т.ј. у Београду, Титограду, Сарајеву, Загребу и Скопљу.

Ови жигови могу имати различите димензије и облике, као и прикладне цртеже, а сваки мора имати ознаку места употребе и на одговарајућем језику и писму: Устанак у (Србији, Црној Гори, Босни и Херцеговини, Хрватској, Македонији), те ознаку сталног датума (7. VII. 1941—1951, 13. VII. 1941—1951, 27. VII. 1941—1951, 11. X. 1941—1951).

Време употребе ових жигова биће три дана.

Жигове ће израђивати дирекције птт. у споразуму са филателистичким савезима њихових република и са одборима за прославу дана народног устанка.

ЖИГ ПЛАНИНАРСКОГ САВЕЗА СРБИЈЕ

Решењем Главне Дирекције пошта Бр. 9895 од 22. VI. 1951. одобрена је по молби Планинарског савеза Србије, поводом одржања слета планинара на Копаонику од

6. до 8. VII. 1951., израда и употреба пригодног поштанског жига на пошти у Рудници код Копаоника.

Жиг ће бити са покретним датумом, а имаће текст „Слет Планинара Србије на Копаонику 6—8. VII. 1951. Рудница“.

ПРИГОДНИ ЖИГ ФИЛАТЕЛ. ИЗЛОЖБЕ У ВАЉЕВУ

По предлогу Савеза Филателиста Србије одобрила је Главна Дирекција пошта под Бр. 10247 од 2. VII. 1951. да се за време трајања филателистичке изложбе у Ваљеву од 7. до 15. VII. 1951. приређене у част Народног устанка у Србији употребљава пригодни поштански жиг са непокретним датумом „7—15 VII. 1951“ и са текстом: „ФИЛАТЕЛИСТИЧКА ИЗЛОЖБА ВАЉЕВО — 10 ГОДИНА НАРОДНОГ УСТАНКА“.

ПРИГОДНИ ЖИГ У ВИНЦИ ОД 17. VI. 1951.

Главна дирекција пошта својим решењем Бр. 8953 од 13. VI. 1951. одобрила је да се поводом открића споменика Отону Жупанчићу у Винци при Чрномљу употреби пригодан жиг са непокретним датумом на дан свечаности 17. VI. 1951. у Винци при Чрномљу.

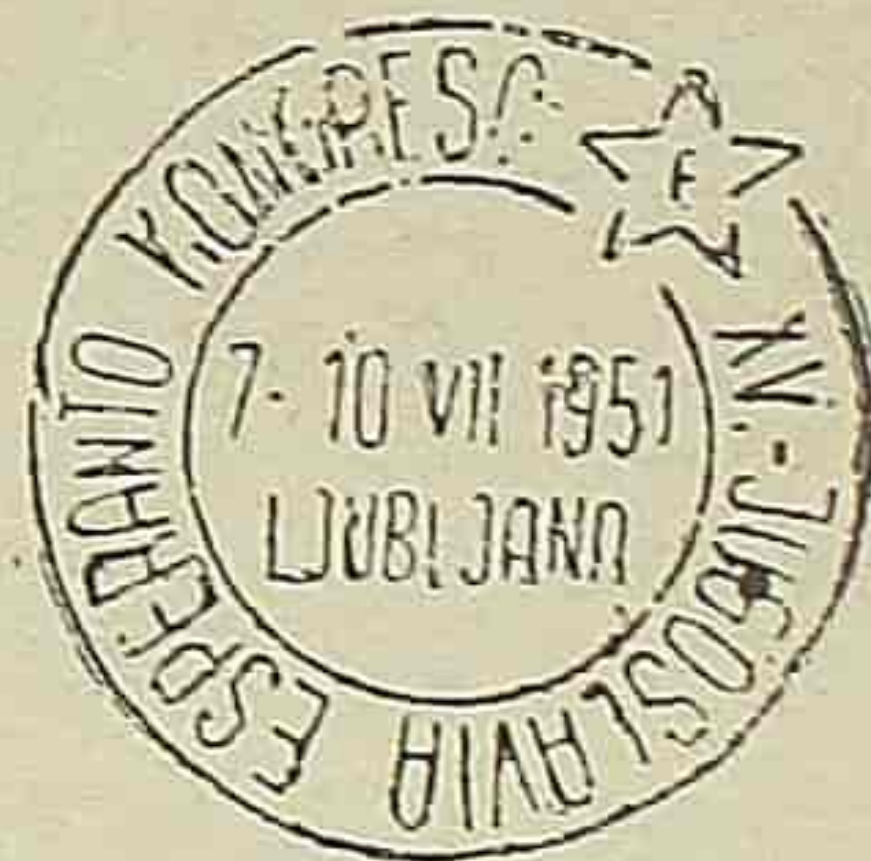
Жиг је једнокружан пречника 27 м.м., са натписима »OTKRITJE SPOMENIKA« (у горњем делу полукруга) „OTONU / ŽUPANČIČU / 17. VI. 1951“ (у три реда) у средини / „VINICA PRI ČRNOMLJU“ (у доњем полукругу).

ПРИГОДНИ ЖИГ ПРИ ОТВОРЕЊУ МУЗЕЈА СИМОНА ГРЕГОРЧИЧА

По молби припремног одбора Музејског друштва у Толмину одобрила је Главна Дирекција пошта под Бр. 10197 од 2. VII. 1951. израду и употребу пригодног поштанског жига приликом отворења музеја Симона Грегорчића на дан 15. VII. 1951. Жиг ће бити са текстом: „OTVORITEV MUZEJA S. GREGORČIČA — 15. VII. 1951. — VR-SNO-KOVARID“. Биће у употреби само један дан.

ЖИГ ЕСПЕРАНТИСТА

Главна Дирекција пошта решењем Бр. 7851 од 20. VI. 1951., на молбу Савеза есперантиста Словеније одобрила је употребу пригодног жига поводом одржања конгреса

есперантиста Југославије од 7. до 10. VII. 1951. Жиг ће се употребљавати на пошти у Љубљани; имаће текст: »XV JUGOSLAVIA ESPERANTO KONGRESO / LJUBLJANA 7—10 VII 1951.«

ЖИГ ФИЛАТЕЛИСТИЧКЕ ИЗЛОЖБЕ У ЗАГРЕБУ

У допуну објављених података о овом жигу у броју 6 „Филателисте“ додајемо још да су за ту изложбу употребљавана

два пригодна жига са истим цртежем, само разне величине пречника:

- 1) Ручни жиг пречника 30 мм.
- 2) Стројни жиг пречника 27 мм.

Б. Н.

ЖИГ ПЛАНИНАРСКОГ САВЕЗА ЈУГОСЛАВИЈЕ

Решењем Главне Дирекције пошта Бр. 9881 од 22. VI. 1951. одобрена је израда и употреба пригодног поштанског жига по

молби Планинарског савеза Југославије, а поводом одржања скупштине Међународне

уније планинара, на Бледу од 3. до 18. VII. 1951.

Текст на француском језику „Скупштина Међународне Уније Планинара — U.I. A.A. — Блед“ и покретан датум.

Жиг ће бити у употреби од 13. до 18. VII. 1951. на Бледу.

PRIGODNI ŽIG ZA NARODNI USTANAK U SLOVENIJI

Po traženju Izvršnog odbora Osvobodilne fronte Slovenije Glavna direkcija pošta svojim rešenjem Br. 11.059 od 18. VII. 1951. odobrila je izradu i upotrebu prigodnog žiga povodom dana 22. jula 1951, kada se proslavlja desetogodišnjica narodnog ustanka u Sloveniji.

Žig će biti okrugao sa tekstom u krugu »DAN VSTAJE SLOVENSKEGA NARODA 22 JULIJA«, a u sredini crtež sa lučom i petokrakom zvezdom i oznakom godina »1941—1951«.

ABISINIJA

Krajem aprila 1951. puštena je u tečaj jedna nova vrednost marke za vazдушnu poštu sa slikom brda Aruba Alagrine i kralja u malom ovalu: 65 centimes lilasta.

AVGANISTAN

24. III. 1951. puštene su u tečaj poštanske marke izrađene u inostranstvu:

a) za redovnu poštu: 15 pools plava i crvena, sa slikom minareta u Heratu i 50 pools maslinasta sa pogledom na Kabul.

b) za vazдушnu poštu: 5 afghanis crvena sa slikom aviona iznad Kabula i 20 afg. plave, sa slikom Mohameda Zahir šaha.

AUSTRALIJA

9. V. 1951. izdata je jedna jubilarna serija maraka za proslavu 50-godišnjice osnivanja Commonwealth-a: 3 d. crveno-smeđa sa slikom Edmonda Bartona; 3 d. crveno-smeđa (Henry Parkes); 5¹/₂ d. plava (otvaranje I. federalnog parlamenta u Melburnu 1901. g.); 1/6 smeđe lilasta (sadašnji parlament u Canberri).

BAHAMА

Od 1. V. 1951. izdata je marka za redovnu poštu od 2 d. u promenjenoj boji — zelenoj namesto dosadanje crvene.

BAHREN

3. V. 1951. izdate su nove marke Velike Britanije sa pretiskom »BAHRAIN« i sa novim oznakama vrednosti u anna-ma i Rupee-ama: 1/2 a. na 1/2 d. neranždasta, 1 a.

na 1 d. plava, 1¹/₂ a. na 1¹/₂ d. zelena, 2 a. na 2 d. smeđa, 2¹/₂ a. na 2¹/₂ d. crvena, 2 Rupees na 2/6 zelena, 5 R. na 5/ — crvena i 10 R. na 10/ — plava.

BRAZILIJA

1) Izdata je jedna marka sa slikom Sylvia Romero: 60 s. sivo-lilasta.

2) 13. V. 1951, za »Dan majke«, izdata je jedna marka od 60 s. lilasto-smeđa.

BUGARSKA

1) 15. III. 1951. bila je puštena u tečaj jedna propaganda serija maraka »Bugarske ekonomije« (V. br. 5 »Filateliste«); sada se pojavljuje 3 vrednosti od njih u smanjenom formatu (23¹/₂ × 19 m. m.); 1 lev ljubičasta (prvi bugarski traktor), 2 l. zelena (prvi bugarski valjak za puteve) i 4 l. smeđe-crvena (prvi bugarski kamion).

2) Za spomen 75-godišnjice ustanka u aprilu 1876. godine izdate su 4 vrednosti: 1 lev smeđa (napad Turaka na ustanike na Zlom Dolu); 4 l. tamno-zelena (Benkovski harangira ustanike); 9 l. tamno-ljubičasta (prvi top); 20 l. smeđe-karminasta (ustanak iz aprilskog ustanka i partizan iz poslednjeg rata); 40 l. plava (G. Benkovski i G. Dimitrov).

VELIKA BRITANIJA

1) 3. V. 1951. marke u tečaju sa slikom kralja Đorda VI. u izmenjenim bojama: 1/2 d. neranždasta, 1 d. ultramarin, 1¹/₂ d. zelena, 2 d. smeđe-crvena i 2¹/₂ d. ružičasta.

2) U isto vreme izdate su i 4 nove vre-

dnosti u obliku položenog pravougaonika, sa raznim slikama, ali je na svakoj sa desne strane slika kralja Đorđa VI. sa krunom, a sa leve druge različne slike: 2/6 zelene boje sa slikom Nelsonovog broda na jedra »Viktory«; 5 s. crveno-smeđa, sa slikom doverskih Belih stena; 10 s. ultramarinske boje, sa slikom Sv. Đorđa koji ubija aždaju; 1 L smeđa sa kraljevskim porodičnim grbom.

3) Istog dana pojavile su se i 2 prigodne

GRČKA

10. IV. 1951. izdata je marka od 700 dragma u promenjenoj boji — zelenoj.

EGIPAT

6. V. 1951., prilikom ženidbe kraja Faruka, puštena je u tečaj jedna marka od 10 m. žuto-zelena i smeđa-karminasta sa slikom kralja i kraljice.

marke za »Festival of Britain«: 2½ d. crvena sa slikom Đorđa VI. u ovalnom okviru sa krunom, sa leve strane sa glavom Britanije, sa Merkurvim štapom ukrštenim sa rogom izobilja u sredini, iznad njih u luku godine »1851—1951«; 4 d. sa glavom Britanije na jednoj vetrušci sa zastavicama, sa trakama sa godinama »1851« i »1951«; desno od toga kraljevska glava sa krunom iznad nje; boja marke ultramarin.

GVINEJA ŠP.

1) U dopunu vesti na strani 159 »Filateliste« a markama za vazдушnu poštu Španske Gvineje donosimo još i ove podatke:

marke su oblika položenog pravougaonika sa slikom generala Franka u okruglom okviru u gornjem desnom uglu i sa raznim slikama iz gvinejskog zaliva; izdate su marke: 25 cent. smeđe-žuta, 50 cent. lilasto-crvena, 1 Pes. zelena, 2 P. plava, 3,25 P. ljubičasta, 5 P. smeđe-siva i 10 P. crvena.

2) Marka za ekspresna pisma od 25 cent. karminasta, istog tipa kao i one pod 1).

3) 22. IV. 1951. izdata je jedna marka za vazдушnu poštu u spomen 5. stoleća od rođenja Izabele Katolikinje, sa slikom jedne urođenice, koja pušta belog goluba: 5 P. crno-plava.

ERITREJA

3. V. 1951. izdate su nove marke Vel. Britanije sa pretiskom »V. A. / ERITREA« i sa novim vrednosnim oznakama u cent-ima i Shilling-ima: 5 cent na ½ d. neranždasta, 10 cents na 1 d. plava; 15 cents na 1½ d. zelena, 20 cents na 2 d. smeđa; 25 cents na 2½ d. crvena; 2 shillings 50 cents na 2/6 zelena; 5 s. na 5/ — crvena i 10 s. na 10/ — plava.

IZRAEL

1) 1. V. 1951. izdata je jedna marka od 80 prut. karminasto-smeđa za propagandu upisu zajma od 500.000.000 dolara, namenjenog konsolidovanju ekonomije Izraela i za omogućavanje useljavanja 600.000 novih jevrejskih doseljenika. Na slici je prikazan jedan mlad čovek i granice države.

2) 10. V. 1951. izdate su 2 marke u spomen trogodišnjice proklamovanja nezavisne izraelske države, sa slikama krajeva, gde su se bile značajne bitke u toku rata za nezavisnost: 15 prut. smeđe-crvena sa pogledom na Metsudat Yesha i 40 prut. crveno-plava sa pogledom na Hakastel.

INDIJA

Usled promene međunarodne poštanske tarife štampane su dve nove vrednosti i puštene u tečaj 30. IV. 1951., za potrebe redovne pošte: 2¹/₂ annas crvena (hram Bod-Gaja) i 4 annas plava (hram Buvaneshvare).

IRAK

1) 15. V. 1951. puštene su u tečaj 4 marke za redovnu poštu, sa slikom kralja Fejsala II: 3 k. lilasto-smeđa, 5 k. smaragdno-zelena, 16 k. karminasta i 28 k. plavo-zelena.

2) U isto vreme iste marke izdaju se i sa pretiskom »ON STATE SERVICE« za službene potrebe.

ISLAND

13. V. 1951. izdate su 2 marke za uspomenu na uvođenje poštanske službe na Islandu pre 175 godina; oblik maraka položen pravougaonik, sa slikama islandskih snežnih i stenovitih predela: 2 Kronur smeđa, na njoj se vidi jedan pismonoša iz starih vremena; 3 Kr. zelena, na kojoj se vidi jedan moderan poštanski avion. Na obema je natpis »UPPHAF POSTSTOFNUNARA ISLAND / 1776—1951«.

ITALIJA

1) 11. IV. 1951., u spomen osvećenja oltara mira (Ara Pacis) u Pedipuglia Medea, u kome će biti pohranjene urne sa imenima počivaju u raznim vojničkim grobljima, razasutim po Italiji, izdata je jedna marka sa slikom građevine — oltara mira: 20 lira ljubičasta.

2) 12. IV. 1951., za XXIX milanski sajam i za međunarodne manifestacije vertikalnog uzletanja za vreme sajma, izdate su 2 marke: 20 lire smeđa (sa slikom helikoptera, koji se uzdiže sa heliporta »Leonardo da Vinci«) i 55 l. plava (sa slikom paviljona pošta na sajmu).

3) 25. IV. 1951., za međunarodnu izložbu tekstila i mode u Turinu (od 2—16. V. 1951) izdata je jedna marka od 20 l. crno-ljubičasta sa alegoriskom slikom.

4) 5. V. 1951., o 500-godišnjici od rođenja Hristifora Kolumba, pronalazača Amerike, izdata je jedna spomen marka od 20 lira zeleno-plava sa slikom iskrcavanja Kolumbovog na američko tle.

IFNI

22. IV. 1951 izdata je spomen marka o 500-godišnjici od rođenja Izabele Katolikinje, istog tipa kao i marka Španske Gvineje (V. napred »Gvineja Šp.« pod 3), sa legendom IFNI: 5 Pes. crvena.

JAPAN

1) 2. IV. 1951 izdate su dve propagandne turističke marke, posvećene narodnom parku Nippon Daira: 8 yen. zeleno-maslinaste boje (berba čaja, u pozadini planina Fuji) i 24 yen. (planina Fuji i zaliv Shimizu, gledani iz Nippon-Daira).

2) 14. IV. 1951 izdat je jedan blok sa 4 marke od 1 yena za spomen 80-godišnjice poštanske službe u Japanu. Marke su sa slikom barona Mayeshima, osnivača te službe: boja smeđa.

3) Od 14. IV. 1951. u tečaju je marka sa novim portretom barona Mayeshima, kojom je zamenjena ranija iz 1947. godine: 1 yen smeđa.

KOREJA JUŽNA

1) U martu 1951. izdate su 4 marke sa slikom južne kapije Seula: 1 wen neranždasta, 2 w. ljubičasta i 5 w. zeleno-žuta.

2) Krajem marta 1951. izdata je za redovnu upotrebu nova serija od 4 franko-marke: 5w. smeđa sa slikom ždrala u letu, 20 w. ljubičasta sa slikom zmaja, 50 w. zelena sa slikom korejske zastave i goluba, 100 w. plava sa slikom konja u galopu.

KUVAJT

3. V. 1951. izdate su nove marke Vel. Britanije sa pretiskom KUWAIT i novim oznakama vrednosti u anna-ma i Rupee-ama: 1/2 a. na 1/2 d. neranždasta; 1 a. na 1 d. plava; 1 1/2 d. zelena; 2 a. na 2 d. smeđa; 2 1/2 a. na 2 1/2 d. crvena; 2 R. na 2/6 zelena; 5 R. na 5/— crvena i 10 R. na 10/— plava.

LIHTENŠTAJN

3. V. 1951. puštena je u tečaj nova serija maraka za redovnu upotrebu pošte sa motivima sa sela; sastoji se iz 12 vrednosti: 5 rappen lilasta (mladić pri jelu), 10 r. zelena (oranje), 15 r. smeđa (kosidba), 20 r. zatvoreno-smeđa (seljanka i kukuruz), 25 r. smeđe-crvena (svoženje stočne hrane), 30 r. zeleno-siva (berba grožđa), 40 r. plavo-siva (seljak), 50 r. tamno-lilasta (kravar sa krdom goveda), 60 r. sepija (oranje), 80 r. crveno-smeđa (seljanka), 90 r. maslinasta (vađenje krompira) i 1 fr. ljubičasto-siva (svoženje žita).

MAĐARSKA

1) Za 1 maj 1951. izdata je prigodna serija maraka, sastavljena iz 3 marke: 40 fil. smeđa, 60 fil. karminasta i 1 for. plava.

2) Spomen serija o 80-godišnjici Pariske Komune: 60 fil. tamno-smeđa sa slikom Leona Frankela i 1 for. plava i crvena sa slikom jedne scene iz Pariske Komune.

3) Krajem aprila 1951. izdate su dve propagandne marke za »Mesec mađarsko-sovjetskog prijateljstva«: 60 fil. crvena sa ruskom i mađarskom zastavom i 1 for. plavo-ljubičasta sa slikom inženjera (Rus?) sa radnicima (Mađarima?).

4) 3. VI. 1951. za »Dečiji dan« izdata je jedna serija maraka: 30 fil. smeđa (sa pet dečijih glava raznih rasa), 40 fil. zelena (deca u igri u polju), 50 fil. crveno-smeđa (pionirska železnica), 60 fil. lilasta (omladina na času učenja) i 1,70 for. (pionir trubač ispred pionirskog logora).

MAROKO ENGL.

1) 3. V. 1951. izdate su marke Velike Britanije sa pretiskom MAROCCO AGENCIE: 1/2 d. neranždasta, 1 d. plava, 1 1/2 d. zelena, 2 d. smeđa, 2 1/2 d. crvena, 2/6 zelena i 5 S. crvena.

2) Iste marke sa pretiskom MAROCCO AGENCIE i sa novim oznakama vrednosti u centimos-ima i Peseta-ma: 5 c. na 1/2 d. neranždasta, 10 c. na 1 d. plava, 15 c. na 1 1/2 d. zelena, 20 c. na 2 d. smeđa, 25 c. na 2 1/2 d. crvena.

MAROKO FR.

1) Kao dalja pomoćna marka bila je preštampana vrednost od 6 fr. sa 5 fr.

2) 27. IV. 1951. izdata je serija maraka pri otkriću spomenika generalu Leclercu u Kazablanci, sa jednom istom slikom na svima markama — generalovom statuom:

a) spomen marke za redovnu poštu: 10 f. zelena, 15 f. crvena i 20 f. plava.

b) za vazдушnu poštu, samo sa dodatkom natpisa na slici »POSTE AERIENNE«: 50 f. ljubičasta.

MEKSIKO

U martu 1951. pojavila se i druga vrednost ekspresne marke za pisma sa natpisom »ENTREGA INMEDIATA« do 60 centavos-a tirkizne boje, sa slikom meksikanske zemljopisne karte, ruku i pisama.

MONAKO

1) 11. IV. 1951. izdata je jedna marka sa statuom kneza Alberta I. u mornarskom odelu: 15 fr. plava.

2) 11. IV. 1951., u spomen 50-godišnjice Gonkurove akademije, izdata je jedna marka sa slikama Edmonda i Julija Gonkura u zasebnom kružnim medaljonima: 15 fr. smeđeljubičasta.

3) 15. V. 1951. puštena je u tečaj serija maraka za Svetu Godinu, sastavljena iz 12 vrednosti: 10 centimes plava i crvena (sa slikom Sv. Vincenta), 50 c. slezasta i smeđeljubičasta (sa slikom Pija XII.), 1 fr. zelena i smeđa (sudenje Sv. Devote), 2 fr. cinober i smeđa (grb Svete Stolice) 5 fr. zelena (Sveta Devica), 12 fr. ljubičasta (knez Renije III. u Rimu), 15 fr. cinober (Sv. Nikola), 20 fr. smeđa (Sv. Roman), 25 fr. plava (Sv. Karlo Baromejski), 50 fr. crna i zelena (prvobitna kapela Svete Devote) i 100 fr. crna (Sv. Renije Vestfalski).

NEMAČKA (BERLIN ZAPADNI SEKTOR)

1) 22. IV. 1951. izdata je jedna marka o stogodišnjici smrti kompozitora opera Gustav Alberta Lorcinga (1801—1851), sa slikom slavljenika u dubokotisku, sa datumima rođenja i smrti »20. 10. 1801—21. 1. 1851«: 20 pf. u karminasto-smeđoj boji.

2) 1. V. 1951. puštene su u tečaj dve specijalne marke sa slikom »Zvona slobode«: 10 pf. zelena i 30 pf. plava.

NEMAČKA ISTOČNA

25. IV. 1951., za uspomenu na posetu poljskog predsednika Bjeruta Berlinu, izdate su dve marke sa istom slikom predsednika Pika i Bjeruta, koji u znak pomirenja stiskaju jedan drugome ruke preko granične linije

Oder—Heisse, sa belim golubom mira ispod ruku: 24 pf. crvena i 50 pf. plava.

NIJASA

1) Izdata je jedna porto marka od 1 d. crvena.

2) 15. V. 1951. puštena je u tečaj jedna serija spomen maraka sa istom slikom na svima markama — grb stare engleske kolonije centralne Afrike (sadanje Nijase) i grb protektorata Nijase, a između njih slika kralja Đorda VI: 2 d. crvena i crna, 3 d. plava i crna, 6 d. ljubičasta i crna i 5/— crno-plava i crna.

PERSISKI ZALIV

3. V. 1951. izdate su nove marke Vel. Britanije sa pretiskom novih vrednosti u anna-ma i Rupee-ama: $\frac{1}{2}$ a. na $\frac{1}{2}$ d. nerandžasta, 1 a. na 1 d. plava, $1\frac{1}{2}$ a. na $1\frac{1}{2}$ d. zelena, 2 a. na 2 d. smeđa, $2\frac{1}{2}$ a. na $2\frac{1}{2}$ d. crvena i 2 Rupees na $\frac{2}{6}$ zelena.

PERU

1) Početkom aprila 1951. puštene su u tečaj marke za vazдушnu poštu, koje su bile pripremljene za VI. kongres špansko-amerikanske poštanske unije, ali nisu bile puštene u upotrebu zbog odlaganja kongresa za godinu dana (održanog 1950. godine u Madridu), pa su sada iskorišćene za izradu spomen-maraka za 75-godišnjicu Svetskog pošt. Saveza, — sa pretiskom »U. P. U. 1874—1949«: 5 cent. zelena (park Rezerve u Limi), 30 cent. maslinasta i crvena (peruanska zastava), 55 cent. zeleno-žuta (Hotel Huan-cayo), 95 cent. tamno-zelena (planina Blanca-Ancash), 1,50 sol. crvena (Hotel Arequida), 2 s. plava (Karlonska vodojaža), 5 s. ružičasta (gradski dom u Miraflores) 10 s. ljubičasta (kongresna palata u Limi) i 20 s. smeđa i plava (zastava država Saveza).

2) Puštena je u tečaj nova marka od 30 cent. za vazдушnu poštu sa crnim pretiskom »HABILITADO / S / 0. 25«: 25 cent. na 30 cent. crvena. Bez pretiska nije bila u upotrebi.

POLJSKA

1) 24. IV. 1951. izdata je, za uspomenu na Parisku Komunu (1871), jedna spomen marka od 45 gr. zelena sa slikom jedne scene iz ustaničke borbe komunaca i sa portretom poljskog generala Jaroslava Dabrovskog u medaljonu sa desne strane.

2) 1. IV. 1951. izdata je jedna porto marka u dosadašnjem crtežu (belom poljskom orlu): 30 grossy crvena.

RUMUNIJA

1) Za 1 maj 1951. izdadna je jedna serija maraka, po ugledu na Sovjetski Savez, sa slikama ordenja i medalja; sastoji se iz 4 vrednosti (zupčanih i nezupčanih): 2 l. sivo-zelena (medalja rada), 4 l. ultramarin (orden R. P. R. zvezde), 11 l. crvena (orden rada) i 35 l. smeđa (orden R. P. R. zvezde).

2) Izdanje pionira sastavljeno iz tri vrednosti: 1 l. bledo-zelena-plava (logor pionira u polju), 11 l. plava (ruže za Staljina), 35 l. crvena (primanje novog pionira).

3) Za »Dan žena« izdata je jedna marka (zupčana i nezupčana): 11 l. smeđa.

RUSIJA

17. III. 1951. izdate su dve spomen marke o 25-godišnjici smrti pisca D. A. Furmanova: 40 kop. smeđa, oblika uspravnog pravougao-nika i 1 rub. crna na crvenkastom, oblika položenog pravougao-nika.

SALVADOR

U spomen 500-godišnjice od rođenja Iza-bele Kastiljske izdate su 4 marke sa istom slikom slavljenice: 10 c. smaragdno-zelena, plava, crvena i žuta; 20 c. ljubičasta, plava, crvena i žuta; 40 c. karminasta, plava, crvena i žuta; 1 C. tamno-smeđa, plava, crvena i žuta.

SAN MARINO

28. IV. 1951. ponovo je izdata marka za vazдушnu poštu od 500 lira, samo u smanjenom formatu ($36\frac{1}{2} \times 26\frac{1}{2}$) u tamno-zelenoj i mrkoj boji.

SARSKA OBLAST

1) 27. IV. 1951. izdata je jedna dopunska vrednost iz serije za redovne poštanske potrebe: 60 centimes crna, sa slikom Betovena.

2) Za »Dan marke 1951« izdata je spomen marka od 15 fr. smeđa sa slikom postiljona na konju i pismonoše iz 1760. godine.

3) Dobrotvorna marka sa doplatkom u korist Crv. Krsta, sa alegor. slikom: 25 + 10 fr. zelena i crvena.

4) Za izložbu u Sarbriku od 12. do 27. maja 1951. izdata je jedna marka od 15 f zeleno-siva.

SAHARA ŠP.

22. IV. 1951., o 500-godišnjici od rođenja Izabele Katolikinje, izdata je jedna marka od 5 P. smaragdno-zelena, sa slikom istom kao i kod Španske Gvineje, samo sa natpisom »SAHARA ESPAÑOL«.

SIJAM (TAILAND)

Početo je izdavanje maraka za redovnu poštu sa novim imenom THAILAND i sa slikom Rame IX: 25 satang crvena.

SIRIJA

16. IV. 1951. izdata je serija spomen-maraka, za uspomenu na »Ustav od 5. septembra 1950«:

a) za redovnu upotrebu, sa istom slikom na obema markama — siriskog parlamenta: $12\frac{1}{2}$ p. crna i 25 p. plava.

b) za vazдушnu poštu, sa istom slikom na obema markama — sa otvorenim ustavom: 12,50 p. crvena i 50 p. lilasta.

SOMALSKA ZEMLJA

19. IV. 1951. puštena je u tečaj nova vrednost iz provizorne serije za redovne potrebe pošte: 2 Shillings na 3 Rupees ultramarin (iz izdanja 1942. godine).

SURINAM

Nova serija za redovnu poštu: holandske marke sa natpisom SURINAME, tipa iz 1946. godine: 5 c. tamno-plava i 7 $\frac{1}{2}$ c. nerandžasta; — tipa iz 1949. godine (kraljica Julijana): 10 c. plava, 15 c. smeđe-crvena, 20 c. tamno-zelena, 25 c. ružičasta, 27 $\frac{1}{2}$ c. smeđe-maslinasta, 40 c. lilasta, 50 c. nerandžasta i 1 D. smeđe-crvena.

TAI-VAN

1) 20. III. 1951., o izborima, izdate su 4 spomen marke sa slikom ruke, koja spušta glasački listić u glasačku kutiju i jednog građanina Formoze: 40 cents karminasta, 1 dolar tamno-plava, 1,60 d. ljubičasta i 2 d. smeđa; sve sa istom slikom. — Ova serija postoji i nezupčana na negumiranom papiru.

2) 20. III. 1951., na filatelističkoj izložbi u Tajpehu prodavan je blok sa istom slikom kao pod 1), samo sa kineskim natpisima sa obe vertikalne strane marke: 2 D. zeleno-plava.

TANGER

3. V. 1951. izdate su nove marke Vel. Britanije sa pretiskom »TANGIER«: 1/2 d. nerandžasta, 1 d. plava, 1 $\frac{1}{2}$ d. zelena, 2 d. smeđa, 2 $\frac{1}{2}$ d. plava, 2/6 zelena, 5 shil. crvena.

TRIPOLITANIJA

3. V. 1951. izdate su nove marke Vel. Britanije sa pretiskom B. A. / TRIPOLITANIA i sa novim oznakama vrednosti M. A. L.: 1 M. A. L. na 1/2 d. nerandžasta, 2 M. A. L. na 1 d. plava, 3 M. A. L. na 1 $\frac{1}{2}$ d. zelena, 4 M. A. L. na 2 d. smeđa, 5 M. A. L. na 2 $\frac{1}{2}$ d. crvena, 60 M. A. L. na 2/6 zelena, 120 M. A. L. na 5/— crvena i 240 M. A. L. na 10/— plava.

TRST (Zona A)

Nove italijanske marke sa pretiskom AMG—FTT:

1) 20 l. ljubičasta (prigodna, marka za međunarodnu izložbu tekstila i mode).

2) 20 l. plavo-zelena (spomen marka o 500-godišnjici od rođenja Hristofora Kolumba).

3) 20 l. ljubičasta (Ara Pacis).

4) 20 l. smeđa i 55 l. plava (milanski sajam — helikopter).

TURSKA

Za kongres industrije, održan u Ankari izdate su tri marke za vazдушnu poštu sa crvenim pretiskom u dva reda »SANAYI KONGRESI / 9 NISAN 1951« na markama za vazдушnu poštu od 1. januara 1949.: 5 kurus ljubičasta i crna (Smirna), 30 k. siva

i smeđe-maslinasta (Stambol) i 50 k. sivo-ljubičasta i smeđe-crvena (Ankara).

FILIPINI

31. III. 1951. puštena je u tečaj jedna propagandna serija maraka »Mir u svetu«, sa slikom seljaka i vojnika: 5 cent. zelena, 6 cent. smeđa i 18 cent. plava.

27. IV. 1951. izdata je druga serija »grbova« u čast varoši Sevi, sa slikom grba te varoši na svima markama: 5 centavos crvena, 6 cent. žuto-smeđa i 18 cent. plava.

FRANCUSKA

1) Zbog povišenja taksa za inostranstvo od 1. V. 1951. su puštene u tečaj nove franko marke: 5 fr. ljubičasta (sa slikom Marijane), 6 fr. zelena (sa slikom Marijane), nova vrednost za štampane stvari, 12 fr. karminasta (sa slikom Marijane), 18 fr. crvena (sa slikom Marijane, nova vrednost za dopisnice), 30 fr. plava (sa slikom manastira Sv. Vandrila, za pisma).

2) 15. V. 1951. izdata je o 50-godišnjici kolonijalnih trupa jedna spomen marka sa slikom kotve, a iza nje se vidi planiglob celoga sveta: 15 fr. svetlo-plava.

2) 15. V. 1951. izdata je jedna marka za spomen kompozitora Vincenta d'Jndy, sa njegovom slikom: 25 fr. svetlo-zelena.

HOLANDIJA

15. V. 1951. ugledala je svet jedna interesantna i lepa serija dobrotvornih maraka sa doplatkom u korist kulturnih fondova i za socijalno staranje: 2 + 2 c. ljubičasta (sa slikom zamka Hillenrad), 5 + 3 c. crvena (zamak Bergh u Heerenbergu), 6 + 4 c. crveno-smeđa (zamak Hernen), 10 + 5 c. zelena (zamak Rechteren) i 20 + 5 c. (zamak Moermond).

ČEHOSLOVAČKA

1) 13. IV. 1951. izdate su dve propagandne marke za mlade rudare; obe sa istom slikom — trojicom mladih rudara: 1,50 Kč. sivo-ljubičasta i 3 Kč. smeđe-karminasta.

2) 28. IV. 1951. izdate su dve propagandne marke za poljoprivredu: 1,50 Kč. smeđa (traktori) i 2 Kč. tamno zelena (gajenje stoke).

3) Izdata je serija gostionica u planinama od 3 vrednosti sa legendom »Planine radnicima«: 1,50 Kč. zelena (Tatra u Slovačkoj), 2 Kč. smeđa (Beskidi u Moravskoj) i 3 Kč. smeđe-karminasta (Krkonoše u Češkoj).

ŠVAJCARSKA

1. VI. 1951. o nacionalnom slavlju 1951 izdata je serija od pet maraka: 5 + 5 c. (600-godišnjica ulaska Ciriha u Konfederaciju) crna i crvena, 10 + 10 c. zelena, crvena i crna (valezanska polka), 20 + 10 c. smeđa, crvena i crna (vitlanje zastave), 30 + 10 c. lilasta, crvena i crna (kornis) i 40 + 10 c. plava, crvena i crna (alpiski rog za dozi vanje).

ŠPANIJA

1) 16. IV. 1951. puštena je u tečaj jedna marka za vazдушnu poštu za uspomenu na 6. poštanski kongres špansko-amerikanske poštanske unije, sa slikom geografske karte Amerike: 1½ Pes. plava.

2) 22. IV. 1951. izdata je spomen serija od 5 maraka sa istovetnom slikom kraljice Izabele Katolikinje prilikom njenog 500. rođendana: 50 cent. žuto-smeđa, 75 cent. plava, 90 cent. ljubičasta, 1,50 Pes. nerandžasta i 2,80 Pes. zelena.

ВЕСТИ С АВЕЗА

БРОЈНО СТАЊЕ ЧЛАНОВА САВЕЗА ФИЛАТЕЛИСТА СРБИЈЕ

при крају јуна 1951.

	Ред.	Омл.	Св.
АДА (повер.)	22	3	25
АПАТИН	51	8	59
БАЧКА ТОПОЛА	29	18	47
БЕЛА ЦРКВА	26	16	42
БЕОГРАД:			
„ЕВЖЕН ДЕРОКО“	214	48	262
„АВАЛА“	218	70	288
„САВА“	218	44	262
„ВРАЧАР“	213	71	284
„Л. КОШИР“	101	44	145
„ТОПЧИДЕР“	65	10	75
БЕЧЕЈ	24	11	35
БОГОЈЕВО	21	2	23
БОР	39	8	47
ВАЉЕВО	74	35	109
ВРАЊЕ (повер.)	4	—	4
ВРБАС	22	7	29
ВРШАЦ	111	32	143
ЖЕЛЕЗНИК (повер.)	13	—	13
ЗАЈЕЧАР	40	10	50
ЗЕМУН	76	56	132
ЗРЕЊАНИН	102	12	114
КИКИНДА	69	33	102
КРАГУЈЕВАЦ	43	21	64
КРУШЕВАЦ (повер.)	8	3	11
КУЛА	23	7	30
ЛЕСКОВАЦ	48	25	73
МЛАДЕНОВАЦ (повер.)	8	2	10
НИШ	60	2	62
НОВИ КНЕЖЕВАЦ	28	2	30
НОВИ САД	307	76	383
ОЦАЦИ	25	4	29
ПАНЧЕВО	61	19	80
ПИВНИЦЕ	21	5	26
ПИРОТ	25	4	29
ПОЖАРЕВАЦ	64	29	93
РАНКОВИЋЕВО (повереништво)	2	2	4
СВЕТОЗАРЕВО	42	15	57
РУМА (повер.)	9	7	16
СЕНТА	22	11	33
СМЕДЕРЕВО	25	11	36
СОМБОР	67	20	87
СР. МИТРОВИЦА	38	17	55
СТАНИШИЋ (пов.)	16	1	17
СУБОТИЦА	204	34	238
СУРДУЛИЦА	17	4	21

ТИТЕЛ (повер.)	6	1	7
ТИТОВО УЖИЦЕ	29	3	32
ТОПОЛА-ОПЛЕНАЦ (повереништво)	7	—	7
ТРСТЕНИК (пов.)	24	1	25
ЂУПРИЈА (пов.)	18	4	22
ЦРВЕНКА	15	2	17
ЧАЧАК (повер.)	9	12	21
ШАБАЦ (повер.)	3	—	3
ШИД (повер.)	10	1	11
Свега:	3036	883	3919

УСМЕНЕ ФИЛАТЕЛИСТИЧКЕ НОВИНЕ ОМЛАДИНСКЕ СЕКЦИЈЕ ПОДРУЖНИЦЕ У ЗЕМУНУ

Омладинска секција подружнице С. Ф. С. у Земуну одржала је 16 априла о. г. у својим просторијама своје прве усмене филателистичке новине.

После уводне речи, омладинка Фоскио Инге прочитала је чланак „Филателистичка омладина Земуна“. Омладинка Фоскио је рељефно приказала како и на који су начин млади филателисти Земуна, као чланови С. Ф. С. постали уредни и напредни сабирачи пошт. марака.

После тога је омладинац Шандор Томислав прочитао свој успели чланак „Историја летења посматрана на пошт. маркама“. Приказана је историја летења од митологије до авиона на млазним погонима, онако како је видимо на сликама и цртежима авионских марака тематске збирке.

Затим је омладинац Игњатић Душан прочитао чланак „Филателија и Црвени Крст“. Приказан је историски развој организације Црв. Крста, посматран на пошт. маркама и улога коју филателија игра у пропаганди задатака и циљева Црвеног Крста.

После кратких цртица из филателистичког живота, мудрих филателистичких пословица, малих филателистичких огласа, у чему су се нарочито истакли омладинац Маричић Анте и омладинка Фоскио Инге, завршена је, на опште задовољство присутних чланова и гостију, ова успела филателистичка приредба земунске подружнице.

ODLOŽENO IZVLAČENJE LUTRIJE S. F. S.

Usled prvobitno kratko određenog roka izvlačenja lutrije, S. F. S. nije bio u mogućnosti da ranije pošalje srećke za sve članove, te je u međuvremenu datum izvlačenja pomaknut na 1 septembar o. g.

Neprodate srećke treba vratiti najkasnije do 20 avgusta na adresu Saveza, a ubrani novac uplatiti na tekući račun Saveza. 103—9533119.

ГОДИШЊА СКУПШТИНА ПОДРУЖНИЦЕ ЗЕМУН

Подружница Земун одржала је другу редовну годишњу скупштину 28 I 1951.

Претседник К. Малеш отворио је скупштину, поздравио присутне и захвалио народним властима, Савезу Филателиста Србије и КУД „Франце Розман“ на пруженој помоћи и сарадњи у току прошле године. Позвао је чланове подружнице на колективан и солидаран рад на унапређењу филателије:

„Поједини другови мисле да су преоптерећени својим редовним дужностима и да не могу одвојити потребно време за рад у подружници. Други мисле да је филателија мање важна и да је мање више некорисна нашој социјалистичкој привреди и да као таква не учествује довољно у унапређењу и извршењу циљева, које је себи наша народна држава поставила. Таква су схватања о филателији из основа погрешна, а на нама свима лежи да делима и резултатима свога рада уздигнемо филателију на онај степен и да је поставимо на оно место које јој у нашој социјалистичкој заједници и припада, тим више што је наша народна власт правилно схватила значај филателије.

У тренутку, када наши народи морају уложити све своје напоре не само на изградњу социјализма, већ и на заштиту наше државне независности, није свакако безначајна улога, коју филателија има да одигра. Филателија мора деловати васпитно у културно-идејном уздизању трудбеника и омладинских кадрова, она мора јачати престиж наше народне државе и наших социјалистичких тековина и ван граница наше државне заједнице. Филателија мора бити тумач напора нашег државног и партиског руководства и наших народа на очувању праведног мира и борбе за равноправне односе међу трудбеницима целог света. На тај ће начин филателија у овим тешким тренуцима извршити своје задатке и баш ради тога сваки организован филателиста мора активно да учествује у раду Савеза филателиста Србије, јер ћемо само нашим колективним радом моћи постићи оно што нисмо могли постићи индивидуалним радом“.

У радно претседништво изабрани су Др. Бергер, Др. В. Павичић, К. Малеш и

А. Јанзекковић; за записничара З. Башљин, а за овераче записника Мила Попић и Ђорђе Петровић.

Извештај Управног одбора поднео је секретар Јанзекковић; у њему су обухваћени како успеси, тако и неуспеси у раду подружнице. План рада обухватио је: стручно и идеолошко подизање омладинских кадрова путем предавања, смотри збирки марака, омасовљење филателије код широких радних маса, ширење истине о ФНРЈ и пропагирање наше социјалистичке стварности у иностранству, чишћење чланства од нефилателистичких елемената, растурање часописа „Филателиста“ итд.

Извршење задатака је уродило плодом, одржана су предавања и саветовања са омладином, као и смотра збирки марака, организована је пропаганда изложба марака у главној улици итд.

После поднетих извештаја од стране благајника, Надзорног одбора и Суда части прешло се на дискусију, у којој је похваљен метод рада са омладином, а нарочито такмичење у част Дана Републике.

После дискусије друга редовна скупштина свесна улоге, коју има наша организована филателија у нашој социјалистичкој земљи, донела је следеће закључке:

1) Извршити реорганизацију омладинске секције. Ради стручног и идеолошко-културног подизања омладине извршити:

а) одржати најмање две омладинске смотре марака;

б) одржати, као и ранијих година, омладинско филателистичко такмичење у част Дана Републике;

в) будно пратити школски рад чланова омладинаца и утицати на њихов бољи школски рад и успех у школи;

г) одржати низ предавања и консултација са омладином у циљу идеолошко-културног и стручног уздизања;

д) ради извршења свих задатака координирати са школским властима, просветним одељком ГНО, пионирским организацијама и са руководством омладинске секције нашег Савеза.

2) Порадити на омасовљењу праве аматерске филателије, нарочито код ученика у привреди и радника и у ту сврху:

а) организовати најмање једну локалну пропагандну изложбу;

б) одржати најмање три предавања.

3) Ширити истину о ФНРЈ и пропирати нашу социјалистичку стварност: у земљи путем планираних предавања, изложби, консултација и др., а у иностранству путем тумачења садржајности наших марака у општењу са иностраним филателистичким партнерима.

4) Продупсти координацију са месним народним властима, масовним организацијама, Савезом филателиста Србије и

подружницама Савеза, као и са осталим филателистичким друштвима у земљи.

5) Ширити међу члановима смисао и љубав према чистој аматерској филатеји, поради на стручном усавршавању чланова, ојачати клупску и међуклупску размену марака, постарати се за што обимнију набавку стручне литературе и филателистичких потрепштина и пропирати међу члановима нашу стручну штампу.

У нову управу изабрани су: председник Крешимир Малеш; потпредседник Рудолф Крај; I секретар Алфред Јанзекковић; II секретар Иван Јеленић; I благајник Златко Башлин; руковод. омлад. секције Станимир Фемпл; руковод. секције за размену Ђирило Кецаковић; чланови одбора: Даница Фоскио, Мирко Иланчић, Фредерик Богатин, Ђорђе Јанковић и Мате Штамбук. Чланови Надзорног одбора: Алфонзије Берковић, Мила Поповић и Ђорђе Петровић. Суд части: Никола Блажон, Викторија Стефановић и Макс Факин. Делегати за скупштину: А. Јанзекковић, К. Малеш и М. Иланчић.

Адреса подружнице: Пошт. факс 57.

ИЗ САВЕЗА ФИЛАТЕЛИСТА БОСНЕ И ХЕРЦЕГОВИНЕ

ДРУГА ГОДИШЊА СКУПШТИНА

СФБиХ

6 маја 1951 одржана је у Сарајеву, у шаховској сали Дирекције пошта, у 15 часова, II годишња скупштина СФБиХ у присуству 14 делегата.

Као делегат Савеза филателиста Србије присуствовао је друг Јојкић Ј., а испред Дирекције пошта начелник друг Јуринчић Н.

Скупштину је отворио претседник Милиновић Анто и поздравио присутне. Након тога је усвојен дневни ред. По извештајима секретара, благајника и главара размјене развила се жива дискусија, која је уродила плодом за бољи и пожртвованији рад за нову управу. Затим је скупштину поздравио испред Дирекције пошта друг Јуринчић, а за њим је друг Јојкић предао повезани двогодишњи лист „Филателисту“ као дар од Савеза филателиста Србије.

Са скупштине су упућена поздравна писма Претседнику Владе НР БиХ, другу Ђури Пуцару Старом и Дирекцији пошта.

После тога је једногласно изабрана нова управа:

Управни одбор: претседник Др. А. Мехмедагић, лекар; I п. претседник М. Љесковац, дир. Ком. банке; II п. претседник И. Черкез, служб.; I секретар И. Харашлић, служб.; II секретар Ј. Почуча, служб. П.Т.Т.; главар размјене А. Пирхић, обућар; руководилац омладинске секције А. Матић, сл. Обдорици: Инж. Ф. Микуш из Бањалуке, А. Милиновић из

Литве, В. Трбарих из Тузле и В. Деган, ђак-омладинац из Сарајева.

Надзорни одбор: Претседник Др. М. Боначић, пенз.; одборници: Мира Пенц, служб. и Добрила Буразовић, служб. П.т.т.

Суд части: Претседник: Н. Мандић, пенз., одборници: С. Користовић, кројач и Др. М. Радулашки, лекар.

Савез има 6 подружница: Сарајево, Бања Лука, Дервента, Литва, Зеница и Тузла, а у оснивању су у Мостару и Требињу.

Бројно стање чланства на дан 1. V. 1951. је: 378 чланова и 181 омладинац са територије Босне и Херцеговине и 110 чланова са територије НР Црне Горе, која исто ради на оснивању свог савеза.

Делегати за оснивачку скупштину СФЈ: Микуш, И. Черкез, Д-р Балагија, Ј. Почуча, И. Харашлић, О. Станчић, В. Деган А. Милиновић, Д-р А. Мехмедагић, инж. Ф. и Ј. Човић.

Ј. Милиновић

ПРЕГЛЕД КЊИГА И ЛИСТОВА

„НОВА ФИЛАТЕЛИЈА“ — гласило Филателистичне Звезде Словеније, бр. 5—6 за мај—јуни 1951. Цена 20 дин. Излази на словеначком језику 10 пута годишње под уредништвом П. Андерлица.

Садржина овог двоброја: Др. А. Лаврич: О маркама Ослободилне фронте. — Инж. Ц. Пирц: Знана и незнана филателистичка подручја (наставак). — П. Андерлич: Поштански жигови Словеније (наставак). — За нашу омладину (чланци М. Јеленца и П. Андерлица). — Нове марке. — Изложбе (у Трбовљу, Љубљани, Идрији, Метлики и Н. Горици). — Наши специјални жигови од 1945 године до данас.

„ЦРНА ГОРА“. Успостава поштанске службе и прво издање поштанских марака.

У Berner Briefmarken-Zeitung«-у почео је излазити на француском језику превод чланка Е. Müllera, који је био објављен у »The Collector Club Philatelist.« У овом првом делу превода објављени су одељци: „Увод“, „Историја Црне Горе“ и „Успостава поштанске службе“.

О истом предмету писао је Инг. Müller на немачком језику у бечком листу »Die Postmarke« за год. 1929.

„ОМЛАДИНА“ — лист Народне Омладине Југославије, доноси у сваком броју филателистичку рубрику коју уређује В. Јокић:

Бр. 20: Рузвелт и филателија.

Бр. 21: Снимак коверте IV јадранске регате. — Кук острвље.

Бр. 22: Поштански савез Малаје.

Бр. 23: Објављени су резултати лутрије у Љубљани.

Бр. 24: Радио и филателија.

Бр. 25: Марке Организације Уједињених нација.

„ФИЛАТЕЛИЈА“ — гласило Филателистичког Савеза Хрватске, бр. 6. Цена 70 дин. Излази сваког месеца у Загребу.

Садржај: М. Шерић: Педесет и девета годишњица друга Тита. — I. земаљска филател. изложба. — Р. Н. Хорват: Зашто сабиремо? — А. З. Турина: Сувремена филателија и њена казнено-правна заштита. — Д. Брус: како треба заинтересовати младеж и ширу јавност за филателију? — П. Бајер: Наш Филателистички дом. — Извјештај тајника главној годишњој скупштини ФСХ. — Наше марке. — Десетогодишњица народног устанка у Србији — Дјечја недеља. — Зрачна пошта 1951. — Извјештај радне групе ХФД. — Пригодно издање за десетогодишњицу утемељења Освободилне фронте Словеније. — Пригодни жигови. — Наше цјелине. — Марке европских земаља. — Марке прекоморских земаља. — Савезне вијести. — Друштвене вијести. — Резултати вучења томболе. — Годишња скупштина СФС. — Главна скупштина СФМ. — Разне вијести. — Библиографија. — Иноземни каталози. — Кратак преглед издања ФНРЈ. — Замјена марака.

Тражим у замену:

Привремена издања Југославије од 1918 до 1920, првенствено у комплетним серијама.

Јубиларна издања Југославије од 1920 до 1941 у комплетним чистим серијама.

Авионске марке у комплетним серијама европских земаља.

Привремена издања федералних јединица из 1945 год.

Издања за Трет зона „Б“.

Дајем у замену:

Издања ФНР Југославије, Немачке, Финске и Чехословачке.

УПУ-издања у комплетним чистим серијама.

ДРАГИЦА МАРКОВИЋ
Београд
Лоле Рибара 25

ОГЛАСИ

Цене огласа:

Цела страна	1.000.— дин.
Пола стране	500.— дин.
Четвртина стране	250.— дин.
Осмина стране	125.— дин.
Шеснаестина стране	65.— дин.

Све огласе треба увек слати на адресу: **УРЕДНИШТВО „ФИЛАТЕЛИСТЕ“**. — Београд, Војводе Драгомира ул. бр. 25, а новац за огласе на наш тек. рачун код Нар. банке бр. 104—903317. Увек назначити зашта се новац шаље.

Мали огласи

који морају бити испод 1/16 стране, наплаћују се по заузетој површини, али им најмања цена може бити 25.— динара.

Државне и градске — општинске таксене марке (биљеге) било које државе или издања употребљене или чисте, у свакој количини купујем или за исте дајем исто толико употребљених поштанских марака.

Пошиљке и понуде слати на адресу:

КОСТА БРАНКОВ

Сомбор

Улица 21 октобар бр. 16

Овај оглас увек важи!

ПРОДАЈА ЗБИРКЕ МАРАКА

Услед тешке болести принуђен сам на продају збирке марака Немачке, Ческо-Моравске, Мађарске и СССР. — Обрачун по Цумштајну.

АНДРИЈА РАБАС

пенз.

Пожаревац

Улица Драже Марковића бр. 29

ПАЖЊА!

изашао је нови каталог

„ЈУГОФИЛАТЕЛИЈЕ“

за 1952 год.

Каталог се продаје у свим продавницама **„ЈУГОФИЛАТЕЛИЈЕ“** по цени од 150.— динара